

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2013. gada 8. jūnijs – 14. jūnijs

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 22 (1296)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

Pa Kristus pēdām Izraēlā
(2. lpp.)

**Veselības ministrei -
Itālijas ordenis**
(3. lpp.)

**Pie Latvijas krastiem
naftu neatrod**
(4. lpp.)

Bez ētikas un robežām
(10. lpp.)

PAR TOPOŠO PASAULES LATVIEŠU MĀKSLAS CENTRU

Šovasar Rīgā atklātā izstāde „Latviešu māksla trimdā” ir kārtējais solis ārzemju latviešu mākslinieku darbu iekļaušanā Latvijas vispārējā kultūras aprītē. Par to jau vairākus gadus gadā Ilinojas pavalstī (ASV) dibinātā bezpeļņas organizācija „Pasaules latviešu mākslas savienība” (PLMS), kuŗas mērķis ir savākt un nogādāt uz Latviju vairākus tūkstošus mākslas darbu, kas tapuši ārpus Latvijas pēc Otrā pasaules kara, tādējādi paglābjot tos no varbūtējas iznīcības un dodot iespēju ar trimdas mākslu iepazīties plašam cilvēku lokam. Latvijā mērķa sasniegšanai darbojas nodibinājums Pasaules latviešu mākslas centrs (PLMC), kuŗam šogad piešķirts sabiedriskā labuma statuss, kas ļauj ziedotājiem saņemt likumos noteiktos **nodokļu atvieglojumus**.

Ar Rīpas ģimenes (ASV) dāsmo ziedojumu esam spēruši soli uz priekšu, lai Cēsis veidotu Pasaules latviešu mākslas centru. Kolekcijas pamatkrājumā ir 94 ārzmēs dzīvojošo mākslinieku darbi, kas Latvijas mūzejos bija redzami ceļojošās izstādes „Tēvu zemei Latvijai” ietvaros. Pēdējo divu gadu laikā kollekcijai pievienojies ievērojams Austrālijā un ASV dzī-

vojošo latviešu mākslinieku darbu klāsts. Sadarbībā ar Cēsu pilsētas pašvaldību PLMC pagājušajā gadā nolēma, ka Arodskolas telpas Cēsu vecpilsētā ir vispiemērotākā vieta iecerētā centra izveidei. Papildu līdzekļi patlaban ir vajadzīgi, lai pabeigtu renovāciju pirmajā izstāžu telpā. Centrs Cēsis kļūs par unikālu institūciju Latvijā un vērtīgu informācijas avotu visiem Latvijas māksliniekiem, mākslas vēsturniekiem, studentiem, ģimenēm ar bērniem, tūristiem no ārzemēm. Atklājot izstādi „Latviešu māksla trimdā”, Pasaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) pārstāvības vadītājs Jānis Andersons uzrunā uzsvēra, ka apsveicama un visnotaļ atbalstāma ir PLMC iecere Cēsis izveidot Trimdas latviešu mākslas mūzeju.

Par jaunākajiem mākslas darbu ziedojumiem stāsta PLMS valdes priekšsēde Lelde Kalmīte (Čikāga): „Esmu gandarīta, ka uz mūsu aicinājumu ziedot trimdas mākslinieku darbus atsauca aizvien vairāk cilvēku. No Līgas Kilmanes esam saņēmuši 12 nozīmīgus mākslas darbus no viņas tēva kolekcijas. Darbu autori ir Fridrichs Milts, Margarita Kovaļevska, Jānis Gailis un citi pazī-

Foto: Dainis Mjartāns

Ēka Cēsu vecpilsētā, kur paredzēts Pasaules latviešu mākslas centrs

tami mākslinieki. Vija Vētra savukārt ziedoja vairākas Dagmāras Igales gleznas. Paldies jāsaaka arī Leldei Ore-Vinters par piecu savu darbu nodošanu kolekcijas veidošanai. Savukārt ceļā no Austrālijas uz Latviju ir Māra Raudziņa ziedotā bronzas skulptūra.”

PLMC šogad ir bijusi arī aktīva izstāžu rīkošanā. Februārī galerijā „Arte” Rīgā tika atklāta Vācijas latviešu mākslinieka Osvalda Rožkalna piemiņas izstāde. Vairāki darbi no PLMC kolekcijas iekļauti izstādē „Latviešu māksla trimdā”, kas „Ārsenālā” izstāžu zālē būs skatāma līdz 28. jūlijam. Trimdas latviešu mākslas darbus no PLMC kolekcijas paredzēts šogad izstādīt arī Cēsu mūzejā. PLMS vadītāja Lelde Kalmīte šovasar uzturēsies Latvijā un 9. jūlijā piedalīsies Latvijas Nacionālā mākslas mūzeja rīkotajā starptautiskajā zinātniskajā konferencē „Latviešu māksla trimdā”.

Ja vēlaties iegūt papildinformāciju, kļūt par atbalstītāju vai ziedot mākslas darbus, apmeklējiet tīmekļa vietni www.latvian-diasporaart.org/

Dainis Mjartāns,
Nodibinājums „Pasaules latviešu mākslas centrs”

RADI UN DRAUGI

VIESNĪCA ★★ ★★

WWW.HOTELRADIUNDRAUGI.LV

MĀRSTAĻU IELA 3 | RĪGA LV1050 | LATVIJA | +371 6782 0200

LAIPNI LŪGTI RĪGĀ, ANGLIJAS DAUGAVAS VANAGU FONDA VIESNĪCĀ “RADI UN DRAUGI”!

Rēzeknē atklāta skaista koncertzāle

Rēzeknē 30. maijā ar koncertu atklāja Latgales vēstniecības “Gors” jeb Austrumlatvijas koncertzāli.

Austrumlatvijas koncertzāles mārketinga speciāliste Aija Eriņa skaidro, ka „GORS” latviešu valodā nozīmē GARS. Tas saistās ar garīgumu, un latgaliski ļoti bieži tiek lietots vārdu savienojums - „Latgolys gors”, kas simbolizē Latgales un latgališu būtību, dvēseli, esību. Šī ideja ir arī zīmola pamatā.

Austrumlatvijas koncertzāle tapa ERAF līdzfinansētā projekta *Austrumlatvijas reģionālais daudzfunkcionālais centrs Rēzeknē* ietvaros. Tās būvniecību uzsāka 2009. gada novembrī, bet pabeidza šī gada maijā. Projekts veiksmīgi īstenots - uzcelts daudzfunkcionāls centrs ar 1000 sēdvietām, mūsdienīgu, kvalitatīvu tehnisko aprīkojumu, skatuvi operas un mūziklu uzvedumiem, simfoniskajiem un vokāli simfoniskajiem darbiem, nodrošinātu pieeju cilvēkiem ar kustību traucējumiem, kā arī ar pieejamu autostāvvietu skaitu.

Līdz ar jaunuzcelto daudzfunkcionālo centru labiekārtota arī apkārtnē teritorija aptuveni 3,5 hektaru platībā. Centra apkārtnē ierīkota gājēju iela, brūģēti celiņi un autostāvvietas 170 automašīnām, pie upes izbūvētas terases veida kāpnes, uzstādītas strūklakas un soliņi, izveidoti apstādījumi un veikti apzaļumošanas darbi.

Atklāšanas koncerta pirmajā daļā tika izrādīta dziesmu spēle

„Kēniņmeita. Latgales pasaka”, otrajā daļā bija koŗa un simfoniskās mūzikas koncerts.

LATVIEŠI LIELBRITANIJĀ

Pa Kristus pēdām Izraēlā

Ziņa, ka **Daira Vāvere** 10. maija pēcpusdienā DVF „Straumēnos” stāstīs par savu pieredzi Izraēlā, nebija publicēta ne elektroniski, ne uz papīra, bet viesistaba Lielajā mājā bija pilna klausītāju. Liekas, parastais tālrunis pagaidām ir tikpat lietderīgs kā savā laikā dūmu signāli.

LĒLBĀL plēnārsēde šogad pirmo reizi notika Izraēlā – LĒLBĀL archibiskapa Elmāra Ernsta Roziša ierosinājums.

Vidusanglijas draudzes priekšniece Daira Vāvere bija Baznīcas pārstāvju 25 cilvēku grupas dalībniece, kas aprīlī pavadīja nepilnu nedēļu Izraēlā, lai piedalītos sēdē.

Vispirms Daira mūs pacienāja ar Izraēlas kafiju un plānām, ar rūgtu eļļu apzīstām maizītēm. Ar interesi klausījāmies Dairas stāstījumu par viņas pieredzi, ko ilustrēja daudzi attēli. Kartē uz ekrāna redzējām šauras zemes strēmēlītes Vidusjūras austrumu krastā, kuŗas norāda uz sarežģīto politisko situāciju šajā zemes-

des stūrī. Daira rādīja brauciena attēlus, sākot ar lidmašīnas nolaišanos ziemeļos līdz ceļojuma

kulminācijai Jeruzalemē. Ģeogrāfiski un klimatiski tā ir milzu kontrastu zeme, kuŗā dzīvi

īpaši sarežģī nerimītais konflikts starp Izraēlu un Palestīnu. No attēliem un Dairas paskaid-

rojumiem guvām ieskatu vietās, kuŗu nosaukumi saistīti ar Kristus dzīvi: Kapernauna, Galilejas jūra, Svētību kalns (Kalna sprediķa vieta), Golāna augstiene, Nāves jūra (ūdens kā etiķa essence) un beidzot Jeruzaleme, kas tagad ir sadalīta četros kvartālos. Daudzās vietās palikušas tikai drupas, bet vārdi sauc atmiņā Kristus ciešanu stāstu: Svētais kaps, Golgāta, Damaskas vārti, Eljas kalns, Ģedzēmanes dārzs.

Pēdējā dienā Jeruzalemē Dairai izdevies sameklēt Raudu mūri, pakavēties bazārā, pavērot pilsētas ikdienu. Milzīgā dažādo tautību un ticību koncentrācija un vēstures notikumu blīvums rosinājis domu, ka tā tiešām ir vieta, kas ietekmē pasaules notikumus.

Dairā klausoties, laiks pazuda. Būtu gribējies visu dzirdēt un redzēt vēlreiz. Viestura pasniegtais ziedu klēpis izteica mūsu visu vārdos grūti ietveramo pateicību Dairai par gūto pārdzīvojumu.

Dz.P.

Nora Ikstena

Kamēr vien akmens augs

Maija novakarē Londonā pēclietus smaržains gaiss. Tu vējā zaļā parkā līdinās ūbeles, skrien un pastaigājas mētropeles dzīves nogurdināti ļaudis.

Bērni baro gulbjus, zosis un pīles. Sieviete čadrā ausij nesaprotamā valodā apsauc knēveļus, kuŗi savā starpā sarunājas angļu valodā. Uz soliņiem piesēdušie londonieši lasa laikrakstus, kuŗu pirmajā lappusē musulmaņu teroristu nogalinātais britu karēivis. Pasaule iet savu gaitu.

Turpat, tajā mirklī, mājā pie parka tikko sanestas ziedošas ievas, suņuburkšķi un smaržīgi zari, purpura ziediņiem rotāti. Telpā ar latviskiem ornamentiem ienācis maijs un ziedonis. Pavisam drīz te pulcēsies ļaudis, kas pieminēs dzejnieku Imantu Zie-

doni. Latvieši, kuŗi dažādu iemeslu pēc dzimtenē nedzīvo. Viņi runās un domās par dzejnieku no bērības līdz mūžībai, bet, dzejnieku pieminēdami, viņi pieminēs arī Latviju.

Šis ir tikai viens mirklis, viens laukumiņš šajā pāri plūstošajā **Imanta Ziedoņa maijā**. Kā viņa Buŗamdziesmiņā – “kamēr vien akmens augs, tu būsi mans draugs”. Nav tikai simbolika, nupat tāds akmens Pedvālē Imanam iestādīts. Tāpat kā šajā pavasarī stādīta Imanta dzeja. Lauki apsēti ar viņa dzeju. Mums vajadzēja tādu pavasari. Caur viena cilvēka enerģētiku domāt par tautas enerģētiku. Caur dzejnieka dzejas vārda spēku domāt par mūsu valodas spēku. Stādīt un sēt gara maizi līdztekus dienšķai maizei. Arī par aiziešanu un nāvi piedomāt dzīves pavasara gaismā. Piedomāt un no-

nākt līdz Imanta epifanijas atmirzēšanai, kuŗā viņš raksta:

Mēs neejam uz nāvi, mēs neejam uz novecošanos. Mēs ejam satikt sevi, mēs ejam satikt sevi otro. Dzīve ir kā divu cilvēku pretim gājums - mans vecums iet satikt manu jaunību. Viņi satiekas kaut kur vīra gadu robežās. Tā kā satiksies divi kazbuki uz baļķa pāri upei, tā es ar sevi satikšos. Kas tā būs par priecīgu badišanos! Es visu laiku nāku sev pretim. Kad satiksies mana sirmā bārda ar manu pirmo kņupīti, tad es būšu visstākais.

Imants Ziedonis aizgāja, kā savā dzejā ierakstījis, tautas vārdus patapinādams: „Kad gribēšu, tad nomiršu.” Aizgāja pirms lielajam svīnībām, mazliet arī savā smalkajā ironiskajā stilistikā aizlaidās, gluži kā vectēvs viņa bērības grāmatā, kad Anuls

nāca viņu meklēt, – „Čomiņ, laidies, Annuls nāk, laidies, pravies, čomiņ, Annuls nāk”. Aizgāja, aizlaidās – gan no ballītes, gan pāri mākoņiem aizlaidās, lai atstātu mums šo neticami auglīgo maiju. Ar iespēju runāt ar viņu neklātbūtnē, kas, izrādās, ir tikpat spēcīga kā klātbūtnē.

Logs atvērts, un maija novakarē Londonas kņadīgo piektdienas vakara ielu pieskandina dziesmas latviešu valodā. Kad izdziedāts viss, kas zināms ar Imanta Ziedoņa vārdiem, sākas jaunrade. Īru tautas melodijā tiek izdziedāts Imanta paredzējums, kuŗu viņš 1969. gadā uzrakstīja, tautas ticējumu izlasījis, -

Kad gulbji aizlaižas, tad trešā dienā snigs. Bet grūtākās mums būs šīs dienas trīs bez gulbjiem un bez sniega debesīs.

Ļaudis neiet prom līdz vēlai vakara stundai. Lasa dzeju, dzied, atceras Imanta pieskārienus. Meitene stāsta bērības atmiņu. Vecāki esot nopirkuši dārgas tapētes. Tikko tās bijušas izlīmētas lielajā istabā. Viņas ar mūsu tajā ieslēgušās un visas dārgas tapētes aprakstījušās ar Imanta dzeju no “Taureņu uzbrukuma”. Pēc tam tik ļoti baidījušās no mammas dusmām, ka sēdējušas istabā ieslēgušās. Kad beidzot mammu ielaidušās, viņa paraudzījusies apkārt un vienīgi noteikusi: „Jums, bērni, ir laba gaume.”

Vakars klusi pāriet nakti, pēc nakts atnāks rīts. Pēc lietus viss ziedēs. Maija vērsis no zemes izlaizījis zilās puķes. Viss, kas stādīts, ieaugšies. Vārds, dzimtene, i akmens. Kamēr vien tas augs, tu būsi mūsu draugs.

MUMS RAKSTA

Maz redzēta grāmata

*Britu - Lietuviešu apvienības (BLA) rīkotā vakarā par savu pētījumu un nesen izdoto grāmatu **The Baltic States from the Soviet Union to the European Union: identity, discourse and power in the post-communist transition of Estonia, Latvia and Lithuania** (Baltijas valstis no Padomju Savienības līdz Eiropas Savienībai) stāstīja Dr. Ričards Mols.*

Parasti grāmatu šādās reizēs var apskatīt un tie, kuŗus temats interesē, to var arī iegādāties, bet šoreiz nekā tamlīdzīga nebija. Ričards pastāstīja, ka arī viņam izdevniecība iedevusi tikai divus eksemplārus. Vienu no tiem viņš

uzdāvājis savai mātei, otru no devis UCL bibliotēkai, kuŗā viņš strādā. Bibliotēka grāmatu izstādījusi aiz stikla, lai to varētu apbrīnot no tālienes. Grāmata esot tik dārga, Ričards smeļoties saka, ka neviens nevarot to atļauties nopirkt. Taisnība jau laikam viņam ir, jo grāmata maksā £95. Tā acīmredzot domāta tikai bibliotēkām, kuŗas varbūt var atļauties tādu greznību.

Ričarda Mola ieskatā Baltijas valstis esot vienreizējas tadā ziņā, ka tām vienīgajām Eiropas Savienībā bija jācinās, lai atgūtu no Padomju Savienības savu suverēnitāti un to tūlīt galvenos virzienos atkal atdotu Briselei.

Nevienai Eiropas Savienības dalībvalstij nav vajadzējis izcīnīt tādu cīņu kā Igaunijai, Latvijai un Lietuvai, lai saglabātu savu identitāti pēc piecdesmit gadu ilgas pakļautības Padomju Savienībai, pārvarot ceļā liktos klupšanas šķēršļus un izaicinājumus.

Izmantojot Baltijas valstu pēc-komunistisko pieredzi, Ričards grāmatā apskatījis attiecību starp identitāti un varu kā politiskas varas avotu, kādu iespaidu tas atstāj uz pārmaiņām sabiedrībā, politikā, ekonomikā, uz ārpolitiku un tās orientāciju. Īpaši aplūkota Krievijas un padomju kontrole Igaunijā, Latvijā un Lietuvā, Baltijas neatkarības kus-

tība 19. gadsimta vēlinos 80. gados un agrīnos 90. gados, diskusijas par pavalstniecību, attiecības ar Krieviju sakarā ar padomju armijas izvešanu, robežu sakārtošanu un krievu minoritātes tiesībām, Baltijas valstu centieni atjaunot savas valstis, modernizēt ekonomiju, tikt galā ar sabiedriskām pārmaiņām un veicināt iestāšanos Eiropas Savienībā un NATO. Tā kā nav iespējams vienlaikus apskatīt visas trīs Baltijas valstis, vēsturnieks par piemēru grāmatā izmantojis galvenokārt Lietuvu, vispirms aplūkojot identitāti un ārpolitiku: *Lietuvas-Polijas attiecības, tad identitāti un drošību: Lietu-*

vas-Krievijas attiecības.

Ričards strādā *School of Slavonic and East European Studies* (UCL), kur viņš ir politiskās socioloģijas disciplīnas galvenais lektors. Izstrādājot šo pētījumu, viņš ilgāku laiku pavadījis Lietuvā, iemācījies lietuviešu valodu, apciemojis arī Latviju, bet latviešu valodu nav iemācījis. Ričardu Latvijā visvairāk kaitinājis lietuviešu paradums ārzemnieku uzvārdiem pielikt galotni s. Par tādu tradīciju Ričards smējās, un visi tā vakara klausītāji smējās viņam līdzī.

Marita V. Grunts

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Pašvaldību vēlēšanās zema aktivitāte, maza interese

Pēc Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) datiem, pašvaldību vēlēšanās 1. jūnijā Latvijā piedalījās 686 097 vēlētāji jeb 45,99% balsstiesīgo. Tas ir zemākais rādītājs neatkarīgās Latvijas vēsturē par vēlētāju aktivitāti 950 vēlēšanu iecirkņos.

(Foto: Valija Berkina)

Rīgā vēlēšanās piedalījušies 55,54%, Vidzemē – 44,92% vēlētāju, Latgalē – 42,24%, Kurzemē – 40,45%, Zemgalē – 39,33%.

Politologu ieskatā vēlētāju pasivitāte būtu pirmais, par ko vajadzētu satraukties valsts līmenī, – lai kādi deputāti ievēlēti, šobrīd iznāk, ka viņi pārstāv mazākuma intereses.

Vēlēšanās Rīgā piedalījušies 229 910 iedzīvotāji jeb 55,54% no kopējā balsstiesīgo rīdzinieku skaita. Rezultāti liecina, ka galvaspilsētas pašvaldībā viss turpināsies pa vecam. Procentuāli *Saskaņas centrs/Gods kalpot Rīgai* Rīgā ieguvusi 58,54% vēlētāju atbalstu, *VL/TB/LNNK* – 17,86% un *Vienotība* – 14,13%. Līdz ar to *SC/GKR* apvienotais saraksts ieguvusi 39 no 60 vietām Rīgas domē. Nacionālā apvienība domē saņēmusi 12, partija *Vienotība* – 9 vietas.

Citi politiskie spēki nav pārvarējuši piecu procentu barjēru. Par Latvijas *Zaļo* partiju balsojuši 3,99% vēlētāju, par Latvijas Zemnieku savienību – 1,88%, par Reformu partiju – 1,58%, par partiju *Vienoti Latvijai* – 0,48%, par partiju *Par dzimto valodu!* – 0,34%, par Rīcības partiju – 0,24%, par Latvijas Sociāldemokrātisko strādnieku partiju – 0,21%, par politisko partiju *Alternative* – 0,16% un par Latvijas sociāldemokrātu kustību *Par neatkarīgu Latviju!*, Latvijas kustību *Solidaritāte* – 0,14%.

Jau 1. jūnija vakarā SC līderis Nils Ušakovs balsojuma rezultātus nodēvēja par vēsturiskiem, jo pirmo reizi kopš 1991. gada Latvijas un Rīgas vēsturē esot noticis izteikti neetniskais balsojums, jo gan latviešu tautības rīdzinieki, gan nelatvieši atbalstījuši *SC/Gods kalpot Rīgai*. *Saskaņas centram* Rīgā ir stabila vēlētāju bāze (aptuveni 120 000 cilvēku), bet šoreiz par Ušakova komandu nobalsojuši vairāk nekā 134 000 cilvēku, tāpēc apgalvojumam par veiksmīgu latviešu piesaistīšanu ir pamats. Taču SC labā *nospēja* latviešu vēlētāju kūtums. Bastotāji vēlēšanās savu balsi netieši atdod uzvarētājiem, šajā gadījumā – *saskaniešiem*.

Lai gan pašvaldību vēlēšanās aktivitāte tradicionāli ir zemāka nekā Saeimas vēlēšanās, tā nekad nav nokritusi zem 50% robežas. Iepriekšējās pašvaldību vēlēšanās piedalījās 53,8% vēlētāju. 2005. gadā pašvaldību vēlēšanās piedalījās 52,8% balsstiesīgo, 2001. gadā – 61,98%.

Valsts prezidents Kazachstānā

No 2. līdz 4. jūnijam Valsts prezidents Andris Bērziņš oficiālā vizītē apmeklēja Kazachstānas Republiku, kur tikās ar valsts augstākajām amatpersonām, lai pārrunātu abu valstu sadarbības paplašināšanas iespējas gan politiskā dialoga, gan ekonomiskās sadarbības jomā, kā arī iespējas turpmāk attīstīt Ziemeļu transporta tīklu.

Aizkustinošā ceremonijā, skaudrā Kazachstānas stepju vējā, skanot Latvijas un Kazachstānas himnai, kā arī lūgšanai Ave Maria, Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš atklāja pieminekli stepju nometnēs ieslodzītajiem represētajiem latviešiem (Foto: Valsts prezidenta kanceleja)

Laikā no 1931. līdz 1959. gadam Karagandas apgabals Kazachstānā bija viena no padomju režīma visvairāk "iecinītām" izsūtījuma vietām. Te mocīti ne tikai 1074 latvieši, no kuriem aptuveni 1000 Karagandā arī apglabāti, bet tāpat arī daudzu citu tautību pārstāvji: gan kaņģūstekņi, gan izsūtītie civiliedzīvotāji. Tāpēc Spaskā, 45 km attālumā no Karagandas, jau izveidojies apjomīgs memoriāls, kur savu tautiešu piemiņas vietas izveidojušas daudzas valstis. Kopā ar Valsts prezidentu, Latvijas ministriem, Saeimas deputātiem un citām oficiālām amatpersonām pieminēklā atklāšanā piedalījās arī tā skiciņu autors Pauls Jaunzems. Viņš veidojis pieminēklā metu, bet praktisko darbu tā kalšanā paveikuši Kazachstānas meistari.

Dombrovskis vadīs Latvijas prezidentūras ES Padomē sagatavošanās padomi

Valdība nolēmusi: lai nodrošinātu efektīvu jautājumu risināšanu laikā, kad tiks sagatavota Latvijas prezidentūra Eiropas Savienības Padomē augstākajā izpildvaras līmenī, tiks veidota Prezidentūras koordinācijas padome. Padome būs kollēģiāla un koordinējoša institūcija, kuŗas mērķis ir nodrošināt operatīvu organizatorisku, resursu, loģistikas vai administratīvu jautājumu risināšanu. Padomes vadītājs būs Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*), priekšsēža vietnieks – ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs. Padomē darbosies arī iekšlietu ministrs, kultūras ministre, finanču ministrs un satiksmes ministrs.

Latviju uzaicina sākt sarunas par pievienošanu OECD

Ārlietu ministrija paziņojusi, ka Parīzē Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Ministru padomes sēdē pieņemts lēmums uzaicināt Latviju sākt sarunas par pievienošanu šai organizācijai. Pievienošanās OECD izvirzīta par vienu no Latvijas ārpolitikas prioritātēm. Ārlietu mi-

nistrs Edgars Rinkēvičs Latvijas dalības OECD pieteikumu iesniedza ASV valsts sekretārei Hilarijai Klintonai, kad viņa pērn jūnija nogalē bija ieradusies vizītē Latvijā. Vēlāk vairākas OECD dalībvalstis atzina, ka ar mūsu valsts aktīvu darbu Latvija ir starp redzamākajām kandidātvalstīm. Tā kā Latvija saņēmusi uzaicinājumu sākt iestāšanās procesu, tad pozitīva scēnārija gadījumā mūsu valsts varētu organizācijai pievienoties 2015.gadā.

Valsts prezidents gandarīts par uzaicinājumu Latvijai

Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš pauž gandarījumu par 30. maija Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD - Organisation for Economic Cooperation and Development) Ministru padomes laikā Parīzē pieņemto lēmumu par Latvijas pievienošanās sarunu sākšanu.

Valsts prezidents izsaka pateicību Latvijas Republikas Ārlietu ministrijai, visām iesaistītajām institūcijām un to darbiniekiem, kas vairāku gadu garumā nepagurstoši strādājuši, lai šo mērķi sasniegtu. „Tas ir nozīmīgs Latvijas ārpolitikas sasniegums, kas stiprina mūsu valsts ekonomikas pozīcijas. Lai gan mūs gaida nebūt ne vieglais iestāšanās process, pievienošanās uzaicinājums ir starptautiski pozitīvs novērtējums Latvijas makroekonomiskās politikas virzienam, lai iekļautos pasaulē attīstītāko valstu saimē,” apliecina Valsts prezidents.

EK mudina Latviju turpināt reformu īstenošanu

Eiropas Komisija (EK) publicējusi ikgadējo politikas ieteikumu dalībvalstīm. Latvijai ieteikti turpināt vairāku reformu īstenošanu sešās jomās - nodokļu politikā, bezdarba mazināšanā, sociālajā sistēmā, enerģētikā, tiesu sistēmā un izglītībā. Šī ir otrā reize, kad Latvija saņem tā dēvētās Eiropas sēmesļa rekomendācijas, kas pamatotas ar ikgadēju dalībvalstu "veselības pārbaudi". Pirms gada EK ieteica Latvijai veikt reformas septiņās jomās, tostarp budžeta veidošanā. Tagad EK secinājusi, ka pārmērīgs budžeta deficīts Latvijā ir novērsts.

Veselības ministrei - Itālijas ordenis

Veselības ministre Ingrida Circene (*attēlā*) saņēmusi Itālijas valsts apbalvojumu un ordeni (virsnieka pakāpi) par ilgstošu Itālijas un Latvijas starpvalstu sadarbības veicināšanu.

Augsto apbalvojumu Rīgā speciāli šim notikumam organizētā

SPILGTS CITĀTS

„Ar Ziedoni gribējām rakstīt vēstuli Kosiginam..”

Aprīl 25 gadi kopš 1988. gada Radošo savienību plēnuma. Plēnuma organizēšanu uzņēmās dzejnieks un sabiedriskais darbinieks Jānis Peters, kuŗam arī tagad rūp latviešu tautas liktenis. Mūsu lasītājiem sniedzam nelielu fragmentu no Petera intervijas žurnālam *Sestdiena*. Viņam tika jautāts:

Vai mums Latvijā jābaidās no Krievijas „maigās” varas, no tā, ka krievi masveidā iegādājas šeit īpašumus?

Nedomāju, ka mums būtu jātrīc bailēs no Krievijas. Mēs dzīvojam atvērtā pasaulē; tagad nevar tā vienkārši pateikt, ka krievus mēs iekšā nelaidīsim un īpašumus viņiem nepārdosim. Krievi šeit nāk ar savu kapitālu. Paskatieties, kā Rīga vasarā pelna ar tūrismu! Taksometra šofer-

ris man žēlojās: „Vakar vedu zviedrus; tie skaita katru kapeiku. Kad vedu krievus, viņi man samaksā dubultā!”

Pirms pāris gadiem intervijā Dienai jūs teicāt: padomju laikā bijusi sajūta, ka latviešu tauta iet bojā.

Jā, man bija tāda sajūta. Tas bija laiks, kad latviešu tauta tuvojās izmiršanai. Ne jau skaitliskā ziņā, jo tolaik dzimstība bija krietni lielāka un latviešu bija vairāk nekā tagad. Taču mūsu zeme tika pārplūdināta ar iebrucējiem. Jutos vainīgs, ka neko nevaru darīt lietas labā. Atceros, kā mēs ar Imantu Ziedoni gribējām rakstīt vēstuli PSRS Ministru padomes priekšsēdim Kosiginam. Kāpēc tieši viņam? Kosiginis no visa Polītbiroja izskatījis tāds eiropiskāks, lieki nemuldēja. Gribējām izstāstīt, kāda ir situācija Latvijā, prasīt, lai aptur nenormālo industrializāciju. Tā arī neuzrakstījām, bet varbūt vajadzēja.

Pag. gs. 80. gados bija arī plāns par Rīgas metro būvēšanu, kas nozīmētu jaunu viesstrādnieku pieplūdumu.

Tas jau bija vēlāk, kad varēja protestēt pret partijas un valdības lēmumiem. Vai tad agrāk varēja protestēt pret Ogres trikotāžas kombināta vai Valmieras stikla šķiedras rūpnīcas būvēšanu?

Radošo savienību plēnumam – 25

1988. gada 1. un 2. jūnijā Rīgā, Kongresu namā, Latvijas Rakstnieku savienības valdes paplašinātajā plēnumā piedalījās arī citu radošo savienību pārstāvji un eksperti. Plēnuma sagatavošanā aktīvi piedalījās dzejnieks Jānis Peters ar saievi domubiedriem.

Pirmo reizi atklāti tika apspriestas latviešu tautas 20. gadsimta vēstures problēmas (tostarp 1940. gada notikumi), tautas drāmatisks stāvoklis ekonomikas, politikas, demografijas un kultūras jomā. Publicists Mavriks Vulfsons nolasīja Molotova-Ribentropa pakta slepenos protokolus, atklāti paziņojot, ka Latvija ir okupēta. Rezultātā pieņemta rezolūcija iezīmēja ceļu uz demokratizācijas procesu virzību Latvijā un kļuva par Latvijas Tautas frontes dibināšanas ierosinātāju.

Rezolūcijas pieņemšana

Plēnums ielika pamatus Trešajai Atmodai un Latvijas ceļam uz neatkarības atjaunošanu. Ziņas par latviešu intelligences sanākumi izskanēja tālu pasaulē. Saieta rezolūcija tika nogādāta Maskavas Kremli, citātos no runām atfereja ārvalstu plašsaziņas līdzekļi.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centra izveide

Aizsardzības ministrs **Artis Pabriks** sarunā ar Rumānijas ārlietu ministru Titusu Korlaceanu viesi informēja par Latvijas plānu veidot NATO izcilības centru Stratēģiskās komunikācijas jautājumos. Rumānijas ārlietu ministrs atzinīgi novērtēja šādu iniciatīvu, kā arī informēja par Rumānijā izveidoto NATO izcilības centru cilvēku saskarsmes izlūkošanas jautājumos, aicinot nosūtīt uz šo centru kādu Latvijas ekspertu. Amatspersonas pārrunāja arī NATO paplašināšanās plānus, starptautiskās aktualitātes drošības jautājumos un citus tematus.

Latvietim jābūt veiksmīgam cilvēkam

Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs, informējot par Pasaulē latviešu ekonomikas un inovāciju forumu (PLEIF), kas notiks Rīgā no 2. līdz 4. jūlijam, norādīja, ka šim saietam jāklūst par labu tradīciju. Tagad vairāk jāstrādā, lai globālā latvieša koncepcija vairāk būtu stāsts par veiksmīgiem cilvēkiem, kas strādā Latvijā un ārpus valsts. Forumā, ko rīko Ārlietu ministrija, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (LTRK) un Pasaules brīvo latviešu apvienība (PBLA), galvenais akcents tiks likts uz latviešiem, kuŗi pametuši Latviju, tomēr veiksmīgi attīstījuši savus uzņēmumus vai strādā ārvalstīs.

Pie Latvijas krastiem naftu neatrod

Naftas izpētes urbuma veicēji Baltijas jūrā - SIA *Balin Energy* paziņojuši, ka pie Latvijas krastiem naftu nav atraduši. Naftas izpētes urbuma ierīkošana, kas Latvijas ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā Baltijas jūrā tika veikta kopš 12. maija, izmantojot pusiegremdējamo urbuma platformu *Ocean Nomad*, pabeigta, sasniedzot noteikto 1460 m dziļumu zem jūras līmeņa. Urbuma laikā tika caururbts izraudzītais rezervuārs, bet tajā tika atrasts tikai ūdens bez ogļūdeņražu klātienas.

“Lai arī urbuma rezultāti, protams, sagādā vilšanos, tie nav pārsteidzoši agrīnā izpētes stadijā jaunā licences teritorijā. Mēs esam ieguvuši vērtīgus datus šo darbu laikā, kas mums palīdzēs izstrādāt turpmāko stratēģiju izpētei Latvijas ūdeņos,” norāda *Kuwait Energy* vadītāja Sāra Akbara.

Attīstīs Zemes fondu

Lai ierobežotu ārzemnieku iespējas iegūt savā īpašumā lauksaimniecības zemi, Latvijā plānots izveidot Zemes fondu, ko

pārvaldīs valsts AS “Lauku attīstības fonds”. Tas fonda darbības uzsākšanā ieguldīs vismaz 10 miljonus latu no saviem finanču resursiem. Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*) pēc valdības sēdes, kuŗā ministri deva “zaļo gaismu” Zemes fonda izveidei, skaidroja, ka lauksaimniecības zemes pārdevējiem tādējādi tiks radītas izvēles iespējas. Proti, pārdevēji varēs izlemt – pārdot sev piederošo lauksaimniecības zemi Zemes fondam vai ārzemniekiem, kas savā īpašumā iegūst arvien lielākas lauksaimniecības zemes platības Latvijā.

Fonda izveides mērķis ir arī saglabāt lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības ne mazāk kā 2 miljonu hektaru kopapjomā.

Saeima par eksprezidentiem un dzīvokļiem

Saeimas Juridiskā komisija atbalstījusi likuma grozījumus, kas liegtu iespēju, piemēram, Valdim Zatleram saņemt eksprezidenta pensiju, kamēr viņš veic Saeimas deputāta pienākumus. Likuma grozījumi paredz likvidēt arī citas privilēģijas, piemēram, eksprezidentiem turpmāk vairs nepiešķirt dzīvokli.

Saeimā sāks izskatīt grozījumu likumā, kas paredz samazināt eksprezidentu privilēģijas. Uz pašreizējiem eksprezidentiem – Vairu Viķi-Freibergu, Valdi Zatleru un Gunti Ulmani šie ierobežojumi attieksies mazāk nekā uz nākamajiem prezidentiem.

Komisijas deputātu vairākums atbalstīja arī priekšlikumu, ka bijušajam prezidentam pensija netiek maksāta, kamēr viņš vai viņa strādā par Saeimas deputātu, ministru, ministru prezidentu vai parlamentāro sekretāru.

Valsts prezidents Andris Bērziņš izteicies, ka dzīvokļu nodrošināšana eksprezidentiem sabiedrībā mazina cieņu pret viņiem. Pēc Bērziņa domām, eksprezidentam nav arī nepieciešams luksa klases limuzīns.

Ar Briseles mēru pārrunā sadarbību ar Latviju, Rīgu 2014. - 2015. gadā

Latvijas vēstniece Beļģijā Lelde Lice-Līcīte (*attēlā*) pirmo reizi oficiāli tikās ar Briseles mēru Frediju Tilemanu un pārrunāja pašreizējo sadarbību ar Briseles pilsētu. Galvenais akcents tika likts uz sadarbības paplašināšanu nākotnē saistībā ar Rīgu - Eiropas Kultūras galvaspilsētu 2014. gadā -

un Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē 2015. gada pirmajā pusē.

Fredijs Tilemans pauda patiesu interesi par iespējamām kopīgām nākotnes sadarbības iecerēm, īpaši par sadarbību ar Rīgu jūgendstila mantojuma - arhitektūras un dizaina, kā arī pilsēt-būvniecības vēsturiskās attīstības izpētē, turklāt aicināja Latviju piedalīties populārajā Briseles vasaras festivālā. Abpusēji ieinteresētā sarunā Briseles mērs aktīvi iztaujāja sarunbiedri par Latvijas plānoto pievienošanos eirozonai, par latviešu valodas attīstību, latviešu identitāti un pašapziņu.

Piemīn „Sibirijā rakstītās vēstules uz bērza tāss”

Latvijas vēstniecība Čehijas pilsētā Jachimovā parādīja izstādi „Sibirijā rakstītās vēstules uz bērza tāss”. Atceres sarīkojumā tika nolasīts arī Knuta Skujenieka ieslodzījuma nometnē rakstītais dzejolis „Poga”. Vēstniecība izstādi organizēja sadarbībā ar starptautisko prettotalitārisma festivālu „Mene Tekel” un Čehijas Politiski ieslodzīto konfederāciju.

Vēstniekam Dānijā pasniegts Danebroga ordenis

Dānijas karaliene Margrete II savā rezidencē Amalienborgas pilī (Kristiana IX pilī) svinīgā atvadu ceremonijā pieņēma Latvijas vēstnieku Gintu Jēgermani un viņa dzīvesbiedri Sanitu Upleju-Jēgermani.

Ceremonijas laikā karaliene vēstniekam pasniedza Dānijas augsto apbalvojumu - Danebroga ordeni. Saņemot apbalvojumu, vēstnieks pateicās karalienei un uzsvēra, ka pieņem to ar lielu pazemību. Vēstnieks akcentēja, ka uzveŗ šo apbalvojumu kā zīmi par abu valstu draudzīgajām attiecībām un kā atzinību par viņa veikumu Dānijā iepriekšējo četru gadu laikā, piebilstot, ka liela nozīme ir bijusi viņa dzīvesbiedres diendienā sniegtajam atbalstam. Nenoliedzami arī katra vēstniecības darbinieka ieguldījums ir bijis ļoti būtisks vēstnieka sekmiņai darbībai Dānijā.

Patriotiska dzirksts latviešu kopienā Grieķijā

Latvijas vēstniecība Grieķijā sadarbībā ar latviešu kopienu bija izkārtojusi sarīkojumu latviskā gara stiprināšanai. Notika dažādas aktivitātes bērniem un viņu vecākiem - tika darināti Latvijas karodziņi, katrs sarīkojuma dalībnieks varēja Latvijas kartē atzīmēt savu dzimto vietu, bērni tika iepazīstināti ar Latvijas novadiem, kā arī izdeļotas latviešu tautasdejas.

Latviešu kopienas aktīvākie pārstāvji bija sagatavojuši prezentāciju par godu Latvijas Republikas Neatkarības deklarācijas pieņemšanas 23. gadadienai, tādējādi sarīkojuma dalībniekiem skaidrojot 4. maija vēsturisko nozīmi

Šis bija pirmais šāda veida sarīkojums, ko iniciēja Grieķijā dzīvojošie latvieši. Klātesošie bija vienprātīgi, ka vietējai kopienai jāklūst aktīvāki un šādām tikšanās reizēm - regulārām.

Latvijas vēstnieks Nīderlandē Māris Klišāns

izstādē *World of Private Label 2013* pārrunāja pieredzi sadarbībā ar Latvijas uzņēmumu pārstāvjiem.

Latvijas vēstnieks Nīderlandes Karalistē Māris Klišāns apmeklēja izstādi *World of Private Label 2013* Amsterdamā

Šogad izstādē piedalās deviņi Latvijas uzņēmumi, kas ar saviem stendiem un produkciju pārstāv pārtikas, zivrupniecības un biomedicīnas nozari.

Vilcāns oficiāli kļūs par Latvijas vēstnieku Izraēlā

Latvijas vēstnieks Andris Vilcāns (*attēlā*) 28. maijā iesniedza akreditācijas vēstules Izraēlas prezidentam Šimonam Peresam.

Puses pauda gandarījumu par Latvijas un Izraēlas attiecību dinamiku, vienlaicīgi norādot, ka

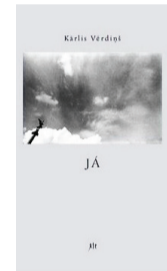
ir vēl daudz neizmantotu iespēju, īpaši tirdznieciski ekonomiskajā sadarbībā. Vilcāns aicināja Izraēlu atbalstīt Latvijas dalību Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (*OECD*).

Vilcāns ir piektais Latvijas vēstnieks Izraēlā kopš neatkarības atjaunošanas. Latvijas un Izraēlas diplomātiskās attiecības tika nodibinātas 1992. gada 6. janvārī. Latvijas vēstniecība Izraēlā strādā kopš 1995. gada 21. februāra.

Čehijā izdota

Kārļa Vērđiņa dzejas izlase

Prāgas apgāds *Dauphin* izdevis Kārļa Vērđiņa dzejas izlasi “Jā” (“Es”) Pāvēla Šolla atdzejojumā. Izlasē iekļauti darbi no dzejoļu krājumiem “Ledlauži”, “Biezpiens ar krējumu”, “Es”, kā arī cikls “Mēs” un jauna, krājumos vēl nepublicēta dzejoļu kopa. Grāmata izdota ar Valsts Kultūrkapitāla fonda un Latvijas Literatūras centra atbalstu.

Izlases atvēršanas svētki notika Prāgā, kafejnicā *Portvā*, tajos skanēja dzeja autora un akteŗa Martina Severina lasījumā, kā arī Jāņa Ozoliņa klavieru skaņdarbi.

Pāvēls Šolls ir aktīvāks latviešu literatūras tulkotājs un populārizētājs Čehijā. Viņš piedalījies latviešu dzejas antoloģijās (2006) un Liānas Langas dzejas izlases (2008) atdzejošanā; pašlaik norit darbs ar Juŗa Kronberga grāmatas “Vilks Vienacis” atdzejojumu.

Latvijas filmas Kannu filmu tirgū

Kannu kino festivāla laikā no 15. līdz 25. maijam Kannu filmu tirgū bija pieejams arī Latvijas filmu paviljons, kuŗā darbību nodrošināja Nacionālais Kino centrs, Rīgas domes Rīgas filmu fonds un Latvijas Kinoproducentu asociācija. Filmu tirgus ir iespēja populārizēt Latvijas filmu industriju un atrast sadarbības partnerus filmu uzņemšanai Latvijā. Kaut arī Kannu festivāla konkursa sadaļā šogad netika izrādīta neviena Latvijas filma, starptautiskajai publikai bija pieejamas trīs filmas tirgus seansos: “Sapņu komanda 1935” (režisors Aigars Grauba), “Mammu, es tevi mīlu” (Jānis Nords) un “Mona” (Ināra Kolmane).

Aina no filmas „Mammu, es tevi mīlu”

Filmu demonstrēšana tirgus seansos sniedz iespēju atrast kino izplatītājus dažādās valstīs. Pēc filmas “Mammu, es tevi mīlu” seansa tika noslēgta vienošanās par tās izplatīšanu kino, TV un DVD formātā Dienvidkorejas teritorijā.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Brežņevlaiks Rīgā: biedriem bija bail

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Socioloģiskā ap-
tauja, ko sarīkoja
visai kompetentais
Maskavas

„Levada-centrs”,
rāda, ka no visiem,
kas Krievijā un Pa-
domju Savienībā

valdījuši 20. gadsimtā, vispozitī-
vāk tiek vērtēti Leonids Brežņevs:
par viņu labi atsaucas 56 % ap-
taujāto. Tālāk nāk Ļeņins (55 %),
Staļins (50%), cars Nikolajs II (48
%), bet Ļeņinu un Gorbačovu po-
zitivī vērtē tikai 22% resp. 21 %.
Pēdējā laikā arī Latvijā pieaug to
cilvēku skaits, kas ar tādu kā no-
stalģiju atceras tos 18 gadus (1964 -
1982), kad Kremļa saimnieks bija
Brežņevs, kaut gan viņš tautā tika
gana izsmiets: ne par vienu nav
sacerēts tik daudz anekdotu. Ja ru-
nājam nopietni, tad ir raksturīgi,
ka, piemēram, komponists un di-
rigents Imants Kalniņš ar patiku
piemin tos samērā rāmos laikus,
„tā devēto stagnāciju”.

Pats tajos laikos (līdz 1972. gada
vasarai) dzīvoju, „taisidams” vaka-
ra avīzes *Rīgas Balsis* 8. lappusi, kas
bija veltīta ārzemju informācijai.

Toreiz daudziem, arī Latvijā, šķita,
ka laiks ir apstājies un Padomju
Savienība “Nekad nebeigsies” (tā
sauc vienu no kāda lieliska Rīgas
fotografa meistardarbiem).

Taču miers bija mānīgs. 1970.
gada decembrā nogalē, kad jau
grasījos Jaungada svinēšanai no-
pirkt patiešām itin garšīgo torti ar
krievisko (!) nosaukumu „Družba”
(Draudzība), avīzes galvenais re-
daktors Edgars Dimitrejevs, kas
bija PSKP Rīgas pilsētas komitejas
(*gorkoma*) biroja loceklis, man pa-
teica, lai es tūlīt pēc darba, neie-
griezoties mājās, dotos uz Gorkija
(bij. Valdemāra) ielu 11a, paķeņot
līdzī jaunākās poļu avīzes. Tur
mani gaidīšot un visu paskaidro-
šot.

Brīvi lasot poliski, es iespēju
robežās izmantoju Varšavas avī-
zes – *Trybuna Ludu* un īpaši *Zycie
Warszawy*, pārņemot no tām
ārzemju vēstis, kas tur tika iz-
klāstītas sīkāk un drošsirdīgāk nekā
padomju ziņu aģentūras TASS
biļetenos.

Kāpēc tiku acināts taisni uz
Gorkija ielu 11a? Tur atrodas
“glauna” savrupmāja, kur Latvijas

brīvvalsts pirmajā laikā Ārlietu
ministrija rīkoja pieņemšanas.
Brežņeva laikā tur bija izvietotas
divas komitejas (tā saucamie *kult-
komi*): sakariem ar tautiešiem ār-
zemēs un sakariem ar ārzemēm
vispār. Abas bija Valsts drošības
komitejas pārziņā.

Kas mani tai dienā uz Gorkija
ielu 11a izsauca? To tūlīt redzēsīm.
Un kāpēc? Tāpēc, ka Polijā no 14.
līdz 22. decembrim bija liesmojis
strādnieku dumpis, var pat teikt -
sacelšanās, kuŗas epicentrs atra-
dās Baltijas piekrastes pilsētās -
Gdaņskā (bij. Danciga), Gdiņā un
Ščecinā (kas bija “saradojusies” ar
Rīgu). Akurāt Ziemsvētku gaidās
komunistiskās Polijas valdošās
partijas varasvīri ar CK ģenerāl-
sekretāru Vladislavu Gomulku
priekšgalā nolēma paaugstināt
pārtikas produktu (tostarp gaļas
un miltu) cenas caurmērā par 23
procentiem. Piekrastes lielo kuģu
būvētāvu strādnieku un ostnieku
mērs bija pilns, un viņi pietei-
ca ģenerālstrieku. Tajās dienās kā
spējīgs strādnieku līderis izcēlās
Gdaņskas kuģu būvētavas elektrī-
ķis Lechs Valensa, un tajās dienās

dzima brīvā arodbiedrību apvie-
nība *Solidarnosc*. Streikotāji rīkoja
demonstrācijas un mītiņus visās
trijās ostas pilsētās un Elblongā
(bij. Rītprūsijas dienvidos), pra-
sot cilvēcīgus darba apstākļus un
cenu paaugstinājuma atcelšanu.

Polijas “tautas republikas” varas
organi šo darba tautas protesta
kustību nežēlīgi apspieda. Ap os-
tas pilsētām savilkās bruņoto spē-
ku loks: 8. motorizētā divīzija ar
550 tankiem un 700 bruņumaši-
nām, 27 000 (!) kareivju un 5000
miliču. Gomulka deva pavēli šaut -
pirmoreiz gaisā, otroreiz, mērķē-
jot uz kājām. Asiņainā bilance:
39 kritušie, 1164 ievainotie. Sa-
dursmju laikā streikotāji nosvili-
nāja 17 ēkas, tostarp partijas vo-
jevodistes (apgabala) komitejas
mitekli Gdaņskā, izdemolēja 220
veikalus un aizdedzināja dažus
desmitus automašīnu.

Un kas mani sagaidīja tajā Gor-
kija ielā 11a? Ienācis zālē, ierau-
dzīju apkārt gaŗam galdam kādus
trīsdesmit bālus, sadrūmušus vī-
rus, - tur bija ne tikai biedrs Os-
manis un citi Rīgas *gorkoma* dūži,
bet arī augstāka ranga funkcio-

nāri no cekas un čekas, kuŗus
man, bezpartejiskajam, nebija
gods personiski pazīt...

Pēc “namatēvu” uzaicinājuma,
sāku šķirstīt līdzpaņemto poļu
avižu lapas un, brīvi tulkojot, -
krieviski, protams! - klāstīju, kas
tur rakstīts, - par streikotāju prasī-
bām, t.s. drošības pasākumiem,
sadursmēm. Varēja manīt, ka Rī-
gas biedriem ir bail: šoreiz taču
pretestība varas patvaļai un eko-
nomiskajiem spaidiem nāca ne-
vis no “buržuaziskajiem nacionā-
listiem” vai “imperālisma algot-
ņiem”, bet no pamatšķiras, no pro-
letāriāta vidus, kuŗa vārdā kopš
1945. gada teicās valdīt “tautas re-
publikas” varasvīri.

Kad savu sakāmo beidzu, mani
mājās vis nelaida, bet ierādīja
man nelielu istabu, kur bija - pro-
tams, krievu valodā - jānodiktē
mašīnrakstītājam tas, ko nupat
augstajiem biedriem biju nola-
sījis. Pārņācu mājās vēlu vakarā
ar sajūtu, ka padomju varas notu-
rīgums ir visai relatīvs, ja bied-
riem tik ļoti bail...

Franks Gordons

NEIZDEVĀS

**Latvijā 1. jūnijā
notika pašvaldību
vēlēšanas.** Ļaudis
119 dažādās pašval-
dību teritorijās de-
vās pie urnām, lai
ievēlētu pilsētas vai
novada domes lo-
cekļus. Šogad priekš-

vēlēšanu kampaņa bija citāda nekā
iepriekš, jo tās laikā bija aiz-
liegtas reklāmēšanas televīzijā. Pro-
tams, partijām un vēlētāju apvie-
nībām tas ļāva ietaupīt līdzekļus,
jo televīzijas reklāma ir pietiekami
dārgs priekš, bet tas savukārt no-
zīmēja, ka vēlētajiem informāciju
par kandidātiem vajadzēja meklēt
citur.

Latvijas Televīzija un arī reģio-
nālās televīzijas kompanijas rīkoja
kandidātu debates. Pats vadīju 25
raidījumus par pašvaldību kandi-
dātiem Zemgalē un Pierīgas terri-
torijā. Raidījumus ieskaņojām ļoti
greznajā Jelgavas pilī, kur kādreiz
mitinājušies Kurzemes hercogi,
bet mūsdienās atrodas Latvijas
Lauksaimniecības universitāte.
Pārsteidza tas, ka gandrīz visas rei-
zes studijā ieradās tikai daži, ne
visu sarakstu pārstāvji. Vienā ga-
dījumā atnāca tikai viens kandi-
dāts, par kuŗu melsa, ka viņš pā-
rējo sarakstu pārstāvjus esot pa-
matīgi iebaidījis. Jūrmala no vairāk
nekā 10 sarakstiem uz debatēm at-
sūtīja pārstāvjus tikai no sešiem.
Labi vien bija, jo studija nebija ne-
cik liela, bet tik un tā šķita divaini,
ka partijas un apvienības neiz-
manto izdevību sevi pareklāmēt
un paslavēt par velti.

Sestdiena, kad notika vēlēšanas,
bija ļoti silta un saulaina, un tas, ie-
spējams, vismaz daļēji bija iemesls,
kāpēc vēlētāju skaits sanāca kriet-
ni mazāks nekā citoreiz. Kopumā

valstī nobalsoja tik tikko 46 pro-
centi vēlētāju. Vēl viena problēma
bija iespēja vēlētajam balsot tikai
tajā pašvaldībā, kuŗā viņš dekla-
rējis dzīvesvietu, turklāt katram
vēlētajam bija noteikts īpašs iecirk-
nis, uz kuŗu doties. Nākamajā dienā
pēc vēlēšanām plašsaziņas līdzek-
ļos tika ziņots par vēlētajiem, ku-
ŗi ieradušies „nepareizā” iecirknī.
Dažs saniknojās par to, ka viņam
netiek atļauts balsot. Kāds nebija
panēmis līdz balsi, un arī tas viņam
liedza izdarīt savu izvēli.

Vislielāko uzmanību, droši vien
gluži saprotamā kārtā, sabiedrība
pievērsa **vēlēšanām Rīgā**. Intriga
galvenokārt bija par to, vai Rīgas
domes priekšsēža Nila Ušakova
un viņa vietnieka Andŗa Amerika
kopīgi veidotais saraksts - *Saska-
ņas centrs* (SC) un uz Latvijas pir-
mās partijas drupām uzceltā par-
tijas *Gods kalpot Rīgai* (GKR) sa-
ņems vairāk nekā pusi balsu un
līdz ar to arī nākamās četras gadus
varēs valsts galvaspilsētu pārvaldīt
bez nevienas citas partijas palīdzī-
bas. Rīdziniekiem vēlēšanās bija
plaša izvēle, kopumā balsis medija
kandidāti no veseliem 12 sarak-
stiem. Tā savukārt bija patiešām
liela problēma.

Trimdā kādreiz bija teiciens, ka
tur, kur ir divi latvieši, tur ir trīs
latviešu luterāņu draudzes. Tagad
Latvijā var teikt - kur ir divi latvie-
ši, tur ir trīs latviešu politiskās par-
tijas. Atsevišķi Rīgā startēja tās trīs
partijas, kuŗas ir valdības koalīcijā,
tātad - *Vienotība*, Reformu partija
un tā dēvētā Nacionālā apvienība.
Atsevišķi startēja Latvijas Zemnie-
ku savienība un *Zaļā* partija, kuŗas
lielajā politikā ir iekļāvušās ar ko-
pīgu apvienību. Tas neizbēgami
nozīmēja, ka tie, kuŗi nevēlējās Rī-
gas domes vadību atstāt N. Uša-

kova rokās, bija spiesti izraudzīties
tikai vienu no attiecīgajiem sarak-
stiem, tā ievērojami sašķeļot iespē-
jamās balsis. Vēl jo vairāk tāpēc, ka
no paša sākuma jau bija skaidrs,
ka vairākumam minēto partiju Rī-
gā nekā īpašs nespīd. Tie, kuŗi par
tām balsoja, būtībā savu balsi ie-
metuši *miskastē*, jo domē neieklū-
vušo partiju balsis tika pārdalītas
tām partijām, kuŗām tas izdevās.

Rezultāts bija paredzams. *SC/
GKR* saraksts Rīgā saņēma teju vai
60 procentus balsu, provizoriskie
rezultāti liecina, ka tam domē būs
39 no 60 vietām. Vēl pāri piecu
procentu barjērai tika Nacionālā
apvienība (17,86%) un *Vienotība*
(14,13%) - attiecīgi 12 un deviņas
vietas domē. Vairāk nekā skaidrs,
ka abas partijas nākamās četras ga-
dus pavadīs opozīcijā. Viesi pārē-
jās partijās palika zem pieciem pro-
centiem; Reformu partija spēja ie-
gūt tikai pusotru procentu balsu.

Skumji. Un tam ir iemesli. Pirm-
kārt, iepriekšējos četras gadus val-
došais tandems Rīgas domē opo-
zīciju vienubrīd ignorēja un citu
brīdi skarbi lamāja. *Saskaņas centrs*
izdod žurnālu *Tava Rīga*, un katrā
tā laidienā pirmās divas lappuses
aizņem uzslava - cik lieliski strādā
Ušakovs, nākamās divas - cik lieliski
darbojas Ameriks, un vēl nāka-
mās divas - cik muļķīga ir opozī-
cija. Lai arī žurnālu neizdod Rīgas
dome, -laidienu skaits, kuŗi iznā-
ca oficiālajā priekšvēlēšanu laikā,
būtu pieskaitāms pie *SC/GKR* kampa-
ņas izdevumiem, jo abu minēto
amatpersonu reklāmēšana žurnā-
lā bija acīm redzama. Vēlēšanu va-
karā Ameriks gan kaismīgi apgal-
voja, ka jaunajā sasaukumā viņa
pārstāvētais politiskais spēks ar
opozīciju sadarbosies. Tomēr ir ie-
mesls par to šaubīties.

Rīgas domē joprojām ir manā-
ma korupcija. Iepriekšējā sasauku-
ma laikā domnieki izveidoja Pret-
korupcijas komisiju, taču tā sanā-
ca vienu vienīgu reizi, lai ievēlētu
priekšsēdi. Jā, tas ir rādītājs. Ameri-
ku Rīgā pazīst ar epitētu „Mīs-
ters 20 procenti”. Pēc Amerika do-
mām, tas esot tāpēc, ka viņš strā-
dādot par 20 procentiem vairāk
nekā citi, taču nav īpaša iemesla
neticēt tam, ka uzņēmēji, kuŗiem
ar domi iznāk darīšana, bieži vien
ir bijuši spiesti maksāt kukuli. Par
to uzņēmējdarbības vidē runāts
sen un tiek runāts arī tagad.

Ušakova vadībā Rīgas dome ie-
priekšējā sasaukumā ir pieņēmusi
populistiskus lēmumus, piemēram,
visi pensionāri pilsētas sabiedris-
kajā transportā drīkst braukt par
velti neatkarīgi no tā, cik viņi ir tu-
rīgi vai trūcīgi. Sabiedriskā trans-
porta firmai galvaspilsētā ir ļoti
lielas finanču problēmas, tāpēc tas
bija vismaz bezatbildīgs lēmums,
taču acīmredzot *nostrādāja*. Pasau-
lē slavenais teātra režisors Alvis
Hermanis intervijā pirms vēlēša-
nām runāja par vēlētajū „lumpe-
nizāciju”, - esot pensionāres, kas
pieņem brīvbiļeti sabiedriskajā
transportā un tāpēc ir Ušakova at-
balstītājas, tātad salīdzināmas ar
prostitūtām. Par to Hermanis plaš-
saziņas līdzekļos saņēma ļoti skar-
bu kritiku. Es tomēr režisoram
piekritu, jo vairāk tāpēc, ka minē-
tais populisms Rīgas budžetam ir
kaitējis jo smagi.

Pēdējais, kas *Laika* un *Brīvās Lat-
vijas* lasītājiem nav nekā svešs, -
**Ušakova vadībā Rīgas dome
daudz vairāk ir skatījusies Krie-
vijas un daudz mazāk Eiropas
virzienā**. *Saskaņas centram* ir ofi-
ciāls sadarbības līgums ar Kremļa
bosa Putina partiju. Maskavā at-
vērts veikals, kuŗā ir nodaļa ar Rī-
gas partikas precēm, bet nekā
tamlīdzīga nav, teiksim, Briselē vai

Parīzē. Lasītāji droši vien atceras,
ka pērn Ušakovs aktīvi atbalstīja
referendumu par valsts valodas
statusa piešķiršanu krievu valo-
dai, kā arī viņa ikgadējo piedalīša-
nos Krievijas tā dēvētajā „Uzva-
ras diena”. Tāpat viņš rīkošoties arī
turpmāk un uz visiem laikiem.

Par vēlētajū „lumpenizāciju” ir
jādomā arī Ventspils sakarā, tur
kārtējo reizi uzvaru guva bēdīgi
slavenais un līdz klinķim kom-
promitētais Aivars Lembergs, kas
daudz sava laika spiesti pavadīt
tiesas zālē un piedevām (lai cik
divaini tas liktos), pats Ventspilī
vispār nedzīvo, viņa mājas ir Puzes
ciematā. Ventspilī, tāpat kā Rīgā,
populisms sit ļoti augstu vilni, cil-
vēki priecājas par sakopto pilsētu.
Varētu domāt, ka Lembergs pats
staigājis ar *škipeli* un brugakme-
ņiem, pats krāsojis mājas u.tml.

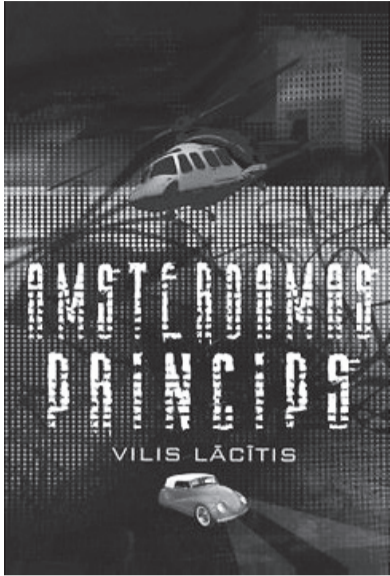
Lielajā politikā pašvaldību vēlē-
šanu rezultāti nekādu īpašu efeku-
tu nerādīs. Divas no trim koalīci-
jas partijām iekļuva Rīgas domē,
trešajai tīri labi veicies citās pašval-
dībās. Nav iemesla domāt, ka *SC/
GKR* lielā uzvara kādam liks do-
māt, ka *SC* būtu ņemams valdības
koalīcijā. Nupat notikušās vēlēša-
nas gan ļauj šo to paredzēt par nā-
kamā gada Saeimas vēlēšanām.
SC acīmredzot ir stiprs spēks,
Nacionālā apvienība un *Vienotība*
tāpat, bet Reformu partija pa-
grimst.

Taču fakts tik un tā ir tāds, ka
Latvijas Republikas galvaspilsētu
vēl četras gadus pārvaldīs politisks
spēks, par kuŗu rodas ļoti nopietni
jautājumi un tikpat nopietnas ba-
žas. Lai nu Dievs dod, ka nākamajā
sasaukumā Ušakovs, Ameriks un
viņu biedri demonstrēs krietni
lielāku veselā saprāta devu, nekā
tas ir bijis pagātnē. Tomēr te jāat-
ceras vecum vecais teiciens: cerība
ir muļķa mierinājums.

Kārlis Streips

Gunča, Šņuris un Drons

Vilis Lācītis, *Amsterdams princips, apgāds „Mansards”, 2013.g., 276 lpp.*

Visi latvju grāmatu lasītāji, sauksimies! Apvienosimies cīņā pret informācijas tehnoloģijas radītās virtuālās pasaules ienākšanu tai virtuālajā pasaulē, kādu savā galvā un sirdī esam ieradusi veidot, kad lasām uz papīra lapām nodrukātus un starp vākiem iestiprinātus daiļliteratūras sacerējumus! IT virtuāli, palieciet taču pie saviem planšētdatoriem, aifoniem, tviteriem, vai kā viņus visus saucat, taisiet augšā kaut vai savas digitālās „grāmatas”, bet, lūdzami lūgti, nelauzieties iekšā mū-

su papīra pasaulē! Saudzējiet arī nabaga kritiķi, kas laikam aizķeries citā laikmetā, kādā kājminamā režīmā, jo rakstāmašīnu ērā nav iemācījies apieties pat ar tām, kur nu vēl mūsdienās ar datoru! Nevienam savam gara radniekam nenovēlu lauzīties cauri tādiem tekstiem kā šim dialogam Viļa Lācīša **Amsterdams principa** 131. – 132. lappusē:

- Es esmu sarunājis ar savu pasūtītāju, ka mēs varam paskatīties apsardzes datorā. Vai arī paskatīties viņa iPhone, viņam uz to esot nākuši video no kamerām.

- Okei. Lienam iekšā. Tikai labāk ne aifonā, bet pašā DVR.

- Kad tu esi gatavs braukt?

- Braukt? Apsardzes kompīs šobrīd ir pieslēgts pie tīmekļa?

- Es nezinu. Visticamāk, ka jā.

- Tad ieiesim tur iekšā ar Team Viewer.

Man slinkums braukt pa lietu – turklāt es tagad strādāju pie divām mājaslapām vienlaicīgi un ir daudz programmēšanas, ar ko nodarboties. Pasaki viņiem, lai iet **team viewer.com** un nospiež **Download**. Tas ir par velti. Programma pati iedos viņiem ID numuru un paroli, kas viņiem jāatsūta man uz **gribulis@yahoo.com**. Es visu izdarīšu savā galā.

Lācīša romānā, ja tā to var saukt,

dominē stāstījums, bet aprakstu un raksturojumu tikpat kā nav. Gluži vai pārsteidz piecas dabas apraksta rindas tuvu grāmatas beigām:

*Vērmanes dārzā virmoja vasa-
ra, zvirbuli zem krūmiem pērās pa
smiltīm un skaļi čivināja viens otram
un pasaulei savu sajūsmu par
dzīvi. Saules spožums līpa klāt zālā-
jiem un skatītāju soliēm estrādē,
tas ritinājās visam pāri raibās pa-
mīšus segās ar gaismām un ēnām,
ko uz zemes visapkārt bija izsvai-
dījuši koki.* (268.)

Kā saprotama pēkšņā pārlēģšanās? – Lūk, nupat citētās rindkopas pirmais teikums ir: „Viņš atvēra laptopu un gaidīja, kamēr tas iesils.” Dzīvotājs virtuālajā pasaulē dabu ap sevi pamana vienīgi tāpēc, ka viņa līdzī nēstā ierīkē uz brīdi nefunkcionē!

Sacerējuma galvenās personas nosauktas par Gunču, Šņuri un Dronu. Tradicionālos romānos lasītājs tiktu iepazīstināts ar katra ārējo veidolu, rakstura īpašībām, īpatnībām runas vai izturēšanās veidā. Paaudzei, kuŗas komunikācijas iespējas dažkārt reducētas uz 140 rakstu zīmēm, laikam „visu lieko”, tāpat arī lasītāja varēšanu personāžā iejusties, gribas izskaust. Uz jautājumu: „Ko tad tu īsti dari?” – Dronis atbild: „Parasti

pēc pasūtījuma dodu pa purnu un zogu.” (101.) Šņuris savukārt atzīstas: „Es par sevi vispār protu pastāvēt tikai virtuālajā vidē.” (Turpat.) Gunča, romāna sākumā palicis bez naudas, apmetas pie Šņura.

Stāstījumam dots kriminālistikas avantūras ietvars. It kā no Sāremas salas atlidojis helikopters nakts melnumā nolaižas uz Preses nama jumta Rīgā. Ko tas tur meklē, ja Preses nams ir tukšs un tur nav nekā, ko nolaupt? Atbilde redzama grāmatas beigās. Taču pa vidu iestrādāti dažādi blakus temati: pavīd politiskā partija *Latvijai un Latgalei* Dievapilī, pavīd politiķis Aigars Besers un iekšlietu ministrs Ivars Boznieks, kuŗu vārdu skanējums momentā ļauj uzminēt īstajā dzīvē rodamos. Ironizēts par Brežņeva dikciju, skarta jaunās latviešu emigrācijas tematika, trīs lappuses atvēlētas spirta džišanas tradīcijām Skotijā. Druku komisku, kaut reizē pašpuicisku ieskaņu dod „varoņu” centieni, ielauzoties skotu pili, piešķirt sev „nikneimus” (segvārdus) – Uldis Dumpis, Ernests Gulbis, Imants Kalniņš, Rainis, Aspazija (233.-234.). Paliek neskaidrs, kāpēc tādi vājdzīgi, bet motivācijas, kas pārliecinātu, jau nav arī daudz kam ci-

tam. Vai pēc mērķtiecīgas, labi pārdomātas sacerējuma kompozīcijas mūsdienās vairs nebūtu pieprasījuma?

It īpaši grāmatas sākumā atsevišķu isu iedaļu darbības vide un personāžs strauji mainās. Iesākam Rīgā (5.), tad esam Skotijā (20.), atpakaļ Rīgā (22.), vēlreiz Skotijā (26.), kādā Āzijas lielpilsētā naktī (28.) ... Lasītājs jau saprot: te veidojas darbības urdzīņas, sīkupītes, kas agrāk vai vēlāk saplūdis kopā kādā lielā upē, un tad sīkupīšu nozīme kļūst skaidra. Tomēr ir risks, ka autors, pārāk ilgi visu mežģīļot un komplicējot, var lasītāju pa ceļam pazaudēt, pirms vēl jebkas noskaidrojies.

Lācīša **Stroika ar skatu uz Londonu**, par ko rakstīju 2010. gada 23. – 29. oktobra numurā, liecināja, ka viņam labi padodas ironiskais realisms ar pieņemama apjoma atkāpi māžošanā, ākstības virzienā. Šoreiz atkāpe ir izteiktāka. Dažu iedaļu lasot, sagribas Viļa Lācīša grāmatu apmainīt pret kaut ko „klasiskāku”, kaut vai pret Vili Lāci. Lai cik odiozs viņš bija kā cilvēks un kā politiķis un lai cik greiza viņa ideoloģija, viņš prata izvēlēto vielu nesamocīt un neekskursēt visā, kas vien ienāk prātā.

Eduards Silkalns

(Turpināts no Nr. 21)
Laimonis Niedre

Zviedrijas latvieša ceļojums Padomju Savienībā 1978.- 1979. gadā

Ar Jozefu un Villiju sarunājāmes vācu valodā, un viņi man stāstīja dažādus nometnes dzīves epizodus. Arī amerikānis Gerald Amsters, kas te nometnē bija pavadījis jau vairāk nekā trīs gadus, runāja labu vācu valodu, un mēs bieži kopā staigājām pa nometni. Te nometnē mēs bijām 15 rietumnieki – daži vācieši, šveicieši, viens francūzis, pāris angļu un četri amerikāņi, kā arī viens austrālietis, vārdā Rozencveigs, un es. Visi šie 14 rietumnieki bija notiesāti uz 4 – 8 gadiem par narkotiku vešanu, un viņu tiesas prāvas Maskavā 1975./76. gadā tika toreiz aprakstītas presē. Vienīgais politiski notiesātais biju es. Nesen nometnē divus gadus bija pavadījis šveicietis Valters Hefelins, notiesāts par spiegošanu, bet vēlāk pēc Šveices valdības spiediena atbrīvots. Īstenībā viņš, būdams lielas Šveices mēbeļu firmas pārstāvis, bija devis kukuļus kādam augstam krievu ierēdnim, bet tā lieta atklāta un abi apcietināti. Šveicietis notiesāts uz 10 gadiem, bet krievs, kukuļu ņēmējs, nošauts.

Tā kā es biju samērā „svaigs” ieslodzītais, jo apcietināts tikai pirms astoņiem mēnešiem, tad pārējos rietumniekus ļoti interesēja ziņas no ārpusaules. Ko zināju, to arī stāstīju. Bet tikpat kā neko nezinaju par notikumiem pēdējos astoņos mēnešos, jo visur tiku turēts ļoti stingrā izolācijā. Rīgā gan ik dienas deva man lasīt avīzi *Cīņa*, bet tā ir tik neinteresanta un bez jēlkādām ārzemju ziņām, ka neko gudrāks no lasīšanas nekļuva. Kaļiņinas cietumā, kur vienā kamerā biju kopā ar diviem jauniem krieviem, kuŗi bija notiesāti uz 11 un 13 gadiem par sacelšanos kādā soda nomet-

nē, mums deva vietējo avīzi, bet es to nepratu lasīt. Abi krievu jaunekļi, kuŗi šajā kamerā jau bija pavadījuši 11 mēnešus, gaidīja uz savu tālāko transportu – vienam ceļamērķis esot Karaganda, bet otram soda laiks būšot jāpavada kādā nometnē pie Rostovas, netālu no Jaroslavljas. Viņi man izstāstīja, ka 1977. gada novembrī, revolūcijas svētkos, visi nometnes ieslodzītie kaut kur Kaļiņinas apkārtnē taisījuši „buntes” un par to smagi sodīti. Daļa turpat uz vietas nošauti, bet pārējie tagad kā politiskie saņēmēji bargus sodus. Vienam no šiem jaunekļiem īsi pirms transporta tika dota iespēja satikties ar sievu, kuŗa kopā ar mazo dēlenu bija atnākusi viņu apciemot, un sarunas esot notikušas caur stikla logu ar telefona palīdzību. Sieva tomēr esot varējusi viņam iedot pāris ābolu, kuŗus mēs tad kamerā kopīgi notiesājām.

Visos pārējos cietumos, kuŗos es katrā pavadīju 8 – 14 dienas, vienmēr biju pilnīgi izolēts no ārpusaules un nekur vairs nesaņēmu nevienu avīzi, ne arī man deva iespēju tikties ar zviedru konsulāta pārstāvjiem. Šajos cietumos satiku tikai krievu ieslodzītos, un, cik nopratu, tie bija politiski notiesāti. Kaļiņinas cietumā, pēc tam kad abus jaunekļus tūlīt pēc Jaungada aizveda, mani pārcēla uz citu – daudz sliktāku kameru. Tajā atradās pieci ieslodzītie, bet tikai četras gultas, un nu kopā ar mani bijām seši cilvēki. Man ierādīja gultas vietu otrā stāvā, iedeva melnu segu, īsu pelēku palagu un pelēcīgu spilvenu, bet divi pārējie ieslodzītie gulēja uz zemē noliktiem matračiem. Kamerā bija ļoti sliktas, mitrs gaiss, un ar lielām pūlēm es

atvēru mazu vēdināšanas lodziņu augstu pie griestiem, aiz dzelzs rēstēm. Gaiss pamazām pārmainījās, un nu visi varēja atelpot, lai gan daži ieslodzītie nepārtraukti smēķēja machorku. No sliktā gaisa un netīrības es pēc četrām dienām dabūju bronhu iekaisumu ar augstu temperatūru. Saņēmu penicillīnu, gulēju, satinies melnajā segā, un temperatūra pamazām nokritās, klepus mītējās. Šajā kamerā man sāka dot aizvien mazākas pārtikas devas, un pēdējā ritā saņēmu bļodiņā tikai dažas ēdamkarotes ūdeni novārītu makaronu. Jutos novājināts, un man trūka vitamīnu.

Viens no ieslodzītajiem bija jauns, ap 23 gadus vecs, diezgan inteligēnts krievu jauneklis, kas man lauzīta angļu valodā izstāstīja savu bēdu stāstu. Viņš Leņiņgradā mēģinājis skriešus doties iekšā amerikāņu konsulāta teritorijā, bet pie vārtiem noķerts, nodots KGB rīcībā, notiesāts uz 13 gadiem par dzimtenes nodevību. Viņa tēvs – augstskolas matemātikas skolotājs ar 450 rubļu algu – no darba atlaists un tagad strādāja par automašīnu pulētāju nelielā darbnīcā par 80 rubļiem mēnesī. Lai gan saņēmis bargu sodu, šis krievu jauneklis bija diezgan optimistisks – viņš cerēja uz drīzu kaŗu, jo tad tikšot iesaukts soda bataljonā, sūtīts ugunīs, bet tūdaļ mēģināšot pāriet pie amerikāņiem.

Šeit, ārzemnieku nometnē, Leplejas ciemā, mums bibliotēkā bija pieejamas vairākas lielas Maskavas dienas avīzes, un, tā kā ieslodzītie krievu valodu pārzināja diezgan labi, tad tie varēja no avīzēm iegūt kaut nelielu ziņu daudzumu par notikumiem ārze-

mēs. Vienā avīzē pat bija aprakstīta arī mana lieta – kāds zviedru spiegs savācis daudz politisku, ekonomisku un militāru materiālu un tos slepeni izvedis uz ārzemēm. Bet krievu drošības iestādes šo darījumu atklājušas, un spiegs tagad saņēmis likumīgi pelnīto sodu. Tā nu es biju turpat vienīgais politiski ieslodzītais te, Leplejas nometnē, – otrs bija ķīniešu lidotājs, kas nomaldījies virs Padomju Savienības teritorijas un piespiests nolaisties. Par robežas pārlidošanu notiesāts uz 10 gadiem kā militārs spiegs. Pārējie 113 ieslodzītie sodīti galvenokārt par krimināliem pārkāpumiem, un vismaz 7-8 no tiem, starp citu, arī pavārs, bija slepkavas. Būdams pavārs, viņš deva man vienmēr papildu porcijas, bet savā laikā bija noslepkavojis savu sievu un sagriezis to gabalos. Kāds poļu ārsts bija notiesāts uz astoņiem gadiem par to, ka viens no viņa pacientiem nomiris. Apmēram starp 40 šeit ieslodzītiem ķīniešiem bija arī ārsts, kas bēdzis no Ķīnas uz Padomju Savienību un par robežas pāriešanu sodīts ar četriem gadiem.

Apmēram pulksten 12.30 mēs, visi nometnē strādājošie un bezdarbnieki, salasījāmies ārpus barakām un pa grupām devāmies uz virtuvi. Te mums pie lūkas pasniedza nelielu gabalu rupjas maizes un alumīnija bļodiņā zupu. Ik dienas varēja saņemt divas zupas – viena tāda kā borščs, nedaudz iesarkana, sastāvēja no kartupeļiem, putrainiemiem, kāpostiem, bet otra gandrīz ar to pašu sastāvu, tikai ar citu garšvielu. Uz maizes gabala uzliktu saņēmām mazu, mazu gabaliņu gaļas – varbūt 40 – 50 gramus. Bieži

ši gaļa bija ļoti sīksta vai atkal tikai tīrs speķis. Par „desertu” vienmēr bija auzu vai prosas biežputra. Zupu un biežputru varējām dabūt, cik gribējām, bet, tā kā ēdienā bija daudz ūdens, tas tikai uz laiku piepildīja vēderu. Es vienmēr jutos izsalcis, lai gan mēģināju pēc iespējas daudz ēst biežputras.

Pēc pusdienām mēs brīvi varējām iet atpakaļ uz barakām un gulēt, bet pārējie devās pie saviem nometnes darbiem. Es bieži mēģināju dažas stundas nogulēt, un pēc likuma tad bija jāizģērbjas, jālien zem segas un palaga. Sākumā to nezinaju un reiz atgūlos tāpat virs segas. To ieraudzīja viens nīkns dežūrējošais virsnieks un kliegdamis solīja mani nākamā reizē ievietot karcerī. Karceris atradās nometnes rietumu galā, un tajā gandrīz vienmēr sēdēja kāds ieslodzītais. Vienu nakti, izmantojot strāvas pārtraukumu un tumsu, kāds ieslodzītais bija ticis pāri žogam un paguvjis noslēpties mežā. Nākamā ritā sardzes suņi viņu atrada, un vēlāk dienā nelaimīgais tika atvests atpakaļ un tūdaļ ievietots karcerī.

Pēc dažu stundu miega cēlos augšā un gāju ārā pastaigāt, jo grūti bija paciest baraku telpu smaku, kur uzturējās tik daudz (16-20) cilvēku un koridoros pīpoja machorku. Guļamteļpās gan bija stingri noliegts smēķēt. Pēcpusdienās ap pulksten 15 nometnē iebrauca veca kravnes automašīna ar dažādām kantīnes un virtuves precēm, un tad dažiem no mums bija jāiet palīgā tās izkraut, sanest attiecīgajās noliktavās.

(Turpinājums sekos)

ATKAL SKAN RĪGAS FESTIVĀLS

No 3. jūnija līdz 20. jūnijam Rīgā, Saulkrastos un Jūrmalā skanēs Rīgas festivāls – šogad 13 spoži profesionālās mūzikas koncerti baznīcās un koncertzālēs. Rīgas festivāls skan trešo gadu, un aizvadītajā pavasarī tas uzņēms Eiropas festivālu asociācijā. Ko tas nozīmē un ko dod Latvijas mūzikas dzīvei, jautāju Rīgas festivāla rīkotājorganizācijas vadītājam, apvienības „Latvijas koncerti” direktoram **Guntaram Ķirsim**.

G.Ķ. Pirmām kārtām – gandarījumu. Eiropas festivālu asociācija darbojas jau 60 gadus, un, lai kļūtu par tās pilnvērtīgu locekli, jāiztur ļoti nopietni vērtēšanas kritēriji. Jābūt līdzvērtīgam tādiem tradīcijām bagātiem festivāliem, kādi ir, piemēram, Zalcburgas, Helsinku, Šlēzvigas-Holšteinas un citi. Protams, Rīgas festivāls tika stingri vērtēts, notika liela koncertdarbības izpēte. Un aizvadītajā sēdē Granadā par mūsu uzņemšanu nobalsoja vairākums lēmēju. Ko vēl dod mūsu līdzdalība asociācijā? Iespēju satikt kolēģus, gūt pārlicinošu informāciju, ko sniedz kolēģu loks, kam var uzticēties. Gluži praktiski – man nav iespējams pašam vienmēr visur aizbraukt, lai dzirdētu visus mūziķus un izvēlētos festivālam, tāpēc ir labi, ja var paļauties uz profesionālu un ļoti prasīgu kolēģu viedokli. Ļoti nozīmīga ir koncertu ģeografijas paplašināšanas iespēja. Lai gan patiešām esam mūzikas lielvalsts, Latvijas mūzikas tirgus tomēr ir ļoti mazs, un ar to nepietiek, lai mūziķi turētos izcilā formā, lai parādītu sevi, tiktu novērtēti un līdz ar to

attīstītos. Mēs esam ieinteresēti savus spožos mūziķus sūtīt pasaules ceļos. Un vēl – mēs gūstam iespēju, piedaloties projektu konkursos, saņemt Eiropas finansējumu, mūsu menedžeri var doties samaksātos kursus un celt savu kvalifikāciju.

Pēc mūsu intervijas jūs došities uz Rēzekni, kur atklās jauno, vērienīgo koncertzāli – pirmo, kas Latvijā īpaši būvēta koncertu vajadzībām.

G.Ķ. Man ir patīams prieks arī par to, ka šī koncertzāle uzbūvēta Rēzeknē, Latgalē, kur dzīve šodien nav īpaši salda. Rēzekne tiešām ir to pelnījusi – pilsēta ir kļuvusi skaistāka, krāšņāka, nu arī kļūs populāra. Un, ja menedžments būs savos augstumos, šai koncertzālei ir iespējas ieiet pasaules apritē. Katrā ziņā es to no sirds novēlu!

Kāds prieks no šīs zāles apvienībai „Latvijas koncerti”? Vēl viena lieliska iespēja koncertdarbībai! Un, tā kā „Latvijas koncerti” par savu nozīmīgu darbības jomu uzskata profesionālās mūzikas pieejamības nodrošināšanu, ir radusies vēl viena iespēja iesaistīties šai procesā. Šobrīd, kad informācijas telpa ir tik piesātināta, cilvēks, skatoties dažādus TV šovus, var maldīgi domāt, ka bauda mākslu, taču patiesībā tikai iznieko savu laiku. Mēs gribam piedāvāt principiālu izveles iespēju par labu profesionālajai mūzikai.

Sprīžot pēc „izpārdotajiem” koncertiem, jums tas izdodas. Bet kur vēl citur nekā Lielajā ģildē un Spiķeņu koncertzālē Rīgas klausītājs varēs baudīt profesionāli atskaņotu mūziku? Kamēr Kongresu nama pār-

būve vēl tikai plānota...

G.Ķ. Darbojos Kultūras ministrijas izveidotajā darba grupā par Laikmetīgās mākslas centra un Kongresu nama koncertzāles izbūvi. Šī vieta ir ļoti laba, un, ja rekonstrukcijas darbi būs veiksmīgi un vainagosies ar labu rezultātu, Rīga iegūs jaunu koncertzāli ar 1200 vietām.

Kā jums pašam patīk Spiķeņu koncertzāle?

G.Ķ. Ļoti patīk! Tā ir ne tikai koncertzāle, bet arī ideju ģenerēšanas centrs, no kurā mūsu izlolojie projekti dodas pasaulē. Turklāt mūsu apkārtnē pamazām kļūst par skaistu atpūtas vietu, kas savukārt nāk par labu uzņēmējiem, kuri darbojas Spiķeņos. Protams, saista arī mūsu apmeklētājus.

Rīgas festivāls tātad devies ārpus Rīgas...

G.Ķ. Un es būtu priecīgs, ja ārpus Rīgas – 50 – 100 km ra-

dusā – koncertu būtu vēl vairāk. Rīdzinieki varētu ne tikai baudīt mūziku, bet arī apskatīt tās brīnišķīgās, skaistās, sakoptās vietas, kādu ir patiešām daudz. Piemēram, mazā pērle – Mazā Mežotnes pils, kas izveidota pēc privātiniciatīvas un ir perfekti piemērota gan mūzikai, gan atpūtai un dabas baudīšanai. Tikai jācer, ka citugad pašvaldības būs atsaucīgākas. Arī jaunievēlētā Rīgas dome, kas šogad atvēlēja 10 tūkstošus latu Rīgas festivālam. Arī par to – liels paldies!

Cik liels ir Rīgas festivāla budžets?

G.Ķ. Kad Budapeštas festivāla vadība sūkstās, ka viņu festivāla budžets šogad ir tikai 4 miljoni eiro, un Zalcburgas festivāls piktos, ka viņu festivāla budžets samazināts no 25 miljoniem uz 22,7 miljoniem, es tikai smaidu... Mūsu budžetu tad labāk nepieņem...

Taču, lai nu kā, ikviena mūsu šīgada programma ir rūpīgi izauklēta, it visi koncerti ir profesionāli augstvērtīgā līmenī (*koncertu programmu sk. Kalendārā 9. lpp.*). 20. jūnijā Dzintaru koncertzālē skanēs nobeiguma koncerts ar mūsu pasaulslaveno vijolnieci Baibu Skridi, un tajā ir uzaicināta dziedāt izcilā soliste Miša Brigergrasmane no Kanadas. Dziedātāja, kuŗa t. s. jaunajā pasaulē neparasti daudz dzied Richardu Vāgneru, dziedātāja, kuŗai bija uzticēts dziedāt Olimpisko himnu Vankuverā 2012. gada spēļu atklāšanā.

„Latvijas koncertu” darbības ģeografija paplašinājusies arī uz latviešu mītnes zemēm citur pasaulē.

G.Ķ. Integrācijas programmas ietvaros, apgūstot Kultūras ministrijas piešķirtos 20 tūkstošus latu, esam rīkojuši koncertus Krievijā, Īrijā, Lielbritānijā, Zviedrijā un Amerikā. Pie latviešiem tālās zemēs ciemojās saksofonists Artis Šimanis un ērģeliece Kristīne Adamaite, dziedātāja Ieva Parša, tika izrādītas „Pasakas par ziediem”. Cerams, ka šī prakse turpināsies, jo sarunās, piemēram, ar Brazīlijā satiktajiem latviešiem es sapratu, ka mūs tur ļoti gaida. Un mēs varam piedāvāt augstas raudzes koncertprogrammas, izslēdzot gadījumus, kad uz ārzemēm aizbrauc nejausības pēc izraudzīti mākslinieki un sagādā vilšanos klausītājiem.

Gadu gaitā tomēr esam pierādījuši savu profesionālo līmeni un iespējas.

Ar **Guntaru Ķirsi** sarunājās
Līgita Kovtuna

Pauls Raudseps

Ar vērienu, bez rudzu statiem

Trimdas mākslas izstādē *Arsenālā* blakus pasaules līmeņa slavenību gleznotāju darbiem atrodami spilgti atklājumi, taču tautiskās nostalgijas ir maz. No tās konsekventi atteicos, skaidro kuratore Dace Lambergā

Latvieši paši sevi mēdz dēvēt par dziedātāju tautu, taču tieksme uz gleznošanu un citām vizuālajām mākslām spēcīgi izpaudusies dažādādos laikos un vietās. Nupat izstāžu zālē *Arsenāls* atklāta vērienīga latviešu trimdas mākslinieku izstāde, kuŗā, šķiet, pirmo reizi iespējams gūt tik visaptverošu priekšstatu par ārpus Latvijas tapušo glezniecību. Par izstādi sarunājos ar tās kuratori, mākslas zinātnieci **Daci Lambergu**.

Kāpēc nolēmāt pētīt latviešu trimdas mākslu un veidot izstādi?

Trimdas māksla mani interesēja ļoti sen. Trimdas žurnāla *Latvju Māksla* redaktors Arnolds Sildegs bija mana tēva studiju biedrs Mākslas akadēmijā. Pag. gs. 90.gados viņi sāka sarakstīties, un pēc tēva nāves es turpināju saraksti, šo to rakstīju arī par mūsu mākslu *Latvju Mākslai*. Redzēju, ka tur ir interesanta, laba glezniecība.

Taču *Arsenālā* izstāde radās tāpēc, ka, pirmkārt, Latvijas Na-

Dace Lambergā

cionālajā mākslas mūzejā ir laba kolekcija, otrkārt, bija labs paraugs Igaunijā — Kumu mūzejā Tallinā un Tartu izstādē *Igaunju māksla trimdā*. Tas bija tāds kā valsts pasūtījums. Igaunijā bija liels valsts finansējums kataloga izdošanai un darbu atvešanai. Kolēģes brauca uz Zviedriju, Kanadu un Ameriku, intervēja māksliniekus, vāca materiālus par viņiem, jo igauņiem nav tāda žurnāla, kāds latviešiem trimdā bija *Latvju Māksla*. Par katru rakstīja eseju, gandrīz par 90 māksliniekiem.

Mani tik ļoti neinteresēja katrs mākslinieks, bet gan tas, kā ārpus Latvijas attīstījusies latviešu māksla 70 gadu gaitā.

Pauls Raudseps

Daži varbūt gaida, ka trimdas mākslas izstādē būs spēcīgs nacionāla romantisma elements, taču šis motīvs parādās ļoti maz.

Tas ir redzams izstādes vēsturiskajā daļā - klasīki [kas devās trimdā, jau būdami cienījami mākslinieki] Latvijā atgriezies nevarēja un trimdā vairs nebija tik radoši. No nostalgiskām dzimtenes ainavām izstādē konsekventi atteicos, jo Latvijas skatītāju tas neinteresē. Latviskais, ko trimdas cilvēki cenšas saglabāt, mums ir ikdiens. Mēs gribam redzēt to, kas ir profesionāli sasniegts.

Bet izstādē ir arī latviskais, piemēram, Jānis Kalmīte. Viņa gleznas ir novatoriskas formā,

bet rijas [ko viņš savās gleznās konsekventi attēlo] ir ļoti latviska tema. Arī Voldemārs Avens, kuŗš glezno klēts durvis, kas arī ir fragments no etnografijas, no tautas arhitektūras. Latvisko var pasniegt visādi, nevajag gleznot ainaviņas ar rudzu statiem un Pēterbaznīcas gailišus.

Jūs minējāt igauņu trimdas mākslas izstādi. Man gadījās to redzēt pirms trim gadiem, un radās priekšstats, ka latviešu māksla ir labāka. Taču varbūt es maldos. Vai jums bija iespēja salīdzināt?

Es domāju, ka igauņu, tāpat kā lietuviešu glezniecība ļoti atšķiras no latviešu glezniecības. Lietuvieši ir ļoti krāsaini, mums daudz kas liktos nepieņemams. Igaunī ir vēsi un atturīgi. Taču latviešiem piemīt gan atturība, gan krāsainība. Etnografija, tautastērpi parāda, cik ļoti mums tā krāsainība ir piesātināta, dziļa. Tāpat arī glezniecībā, piemēram, abstrakcionismā, it sevišķi darbos, kur ir ģeometrīzētas lietas, latviešiem jau tādas ir tautas ornamentos.

Kas jūs šajā mākslā pārsteidza, likās jaunatklājums?

Kad apskatīju iekārtoto izstādi, sapratu, ka man tā māksla patīk. Pat nebiju gaidījusi, ka būs tik liela daudzveidība, ka tā būs tik piesātināta un tik profesionāli

augstā līmenī. Visu laiku jādomā - kā būtu bijis, ja šie mākslinieki būtu dzīvojuši Latvijā? Varbūt daudzi būtu atzīti valsts līmenī un viņiem būtu izstādes. Taču tādi kā Vija Celmiņa, ja viņa būtu Latvijā, te arī paliktu. Mākslas pasaule ir tik piesātināta, ka viņu neviens neatklātu. Lai kā mūsu mākslinieki cenšas iekļūt ārzemju apritē, brauc, izstādās galerijās, viņi nav zvaigznes, jo, lai par tādu kļūtu, ir vajadzīgi cilvēki, kas māksliniekus bīda, un galerijas [kas viņu darbus pārdod un virza].

Vijai Celmiņai un Raimondam Staprānam tas bija pieejams Amerikā, Larim Strunkem Zviedrijā, Austrālijā — Imantam Tilleram, Reinim Zusteram un Jānim Šenbergam, kuŗa darbu mums diemžēl nav. Viņi visi ir savas valsts augstākā līmeņa mākslinieki. Viņu vārdi ir zināmi. Ir gandarījums par to, ka latvieši ir tik talantīgi.

Šai izstādei ir divas daļas, un trimdas māksliniekus arī varētu nosacīti sadalīt divās grupās. Vieni ir tie, kas jau bija kaut ko sasnieguši Latvijā un tad aizbrauca. Otri - tie, kas par māksliniekiem kļuva ārpus Latvijas. Par pirmo grupu — kāds bija mākslinieku liktenis un veikums pēc tam, kad viņi aizbrauca?

(Turpinājums 8. lpp.)

(Turpināts no 7. lpp.)

Ar vērienu, bez rudzu statiem

Smags. Esmu pētījis Valdemāru Toni, viņa likteni. Noskaņa bija diezgan nomācoša. Tie, kuŗi pirms aizbraukšanas bija akadēmijas profesori, Latvijā bija vadošie, bija zvaigznes... Viņiem trimdā pat nebija uz kā gleznot. Augusts Annuss gleznoja ar eļļas krāsām uz tāda kā sviestpapīra.

Ludolfs Liberts, šķiet, diezgan veiksmīgi iedzīvojās Amerikā.

Jā, un viņš arī ļoti daudz ir gleznojis. Līmenis diemžēl ir tāds, kāds ir. Liberts arī Latvijā pirms kara bija ļoti situēts mākslinieks, bija ražīgs, daudz strādāja. Viņu pirka arī Amerikā. Es neesmu bijusi daudzās trimdinieku mājās, bet daudz kur bija Liberta darbi.

Amerikāņu mājas no latviešu mājām vienmēr atšķiras ar to, ka latviešiem bija gleznas pie sienas. Trimdas sabiedrība, ja ne ļāva māksliniekam izdzīvot kā māksliniekam, tad radīja augsni, kur varēja attīstīties un kultivēt mākslas vērtības.

Varbūt tāpēc, ka daudziem aizbraucējiem jau Rīgā bija mākslas darbu kolekcijas. Viņi spēja novērtēt mākslu.

Par jaunāko paaudzi. Dzinuši latviešu ģimenēs, daži varbūt gājuši latviešu skolās. Vai var just kaut ko latvisku viņu mākslā, un vai tas vispār ir svarīgi?

Darbos to varbūt neredz, bet var just, ka viņus interesē latviskums. Piemēram, savu darbu atstāja māksliniece no Austrālijas

nisms. Man pašai labāk patīk tieši otrā zāle. Ko es vēl ievēroju, veidojot izstādi? Ir tā mītnes zemes daba, noskaņas, gaisma. Izlasīju Raimonda Staprāna atziņu, ka, ierodoties Kalifornijā, viņu patiešām satriekuši kontrasti, krāsas, gaisma.

Tad ir Laris Strunke — Zviedrijas šēras un pelēkās gaismas. Reinim Zusteram ir Austrālija ar mežonīgo dabu. Ģirts Puriņš, kuŗa darbi it kā šķiet īsti abstrakti, pats domāja, ka viņš nav abstrakcionists, jo ir pētījis tuksneša dabu, un viņš to tiešām tā arī redz.

No tiem, kas savās mītnes zemēs izcēlušies, Vija Celmiņa varbūt ir slavenākais vārds. Kā jūs raksturotu viņas mākslu, un kāpēc viņa ieguva pasaules ievēribu?

Es tiešām nezinu, kā tas varēja notikt, jo viņa savos darbos ir tik smalka. Celmiņas darbi ir tādi, kuŗi jāskatās tuvu un ilgi. Es domāju, ka viņa absolūti nav amerikāniska. Viņa ir tiešām faimomens.

Imants Tillers no Austrālijas arī ir atzīts gan savā valstī, gan ārpus tās.

Tillers savukārt ļoti uzsvē savu latvisko izcelsmi. Viņš teicis, ka mājās ir audzināts kā latvietis, bet pasaulē — kā austrālietis. Tillers ir Austrālijas patriots, viņu aizvaino, ka austrāliešus uzskata tikai par sekotājiem, ka viņiem nav daudz izcilu vārdu. Tillers ar savu mākslu grib panākt, lai Austrālija izceltos, un to būtībā ir izdarījis. Viņu ļoti interesē aborīģenu māksla. Tā ir

Bet viņš piedalījās kibernetiskās mākslas izstādē Ņujorkā, tas notika 60. un 70. gadu mijā. Viņš ir no tiem māksliniekiem, kas fascinē ar audekla faktūru, ar virsmu, ar krāsu.

Šajā kontekstā varētu vairāk pastāstīt arī par Lari Strunki.

Laris Strunke ir Zviedrijā ļoti labi zināms mākslinieks, kas strādā ārkārtīgi daudz. Pirms gadiem desmit es biju viņa darbnīcā Stokholmā. Tā ir bijusi oranžērija — milzīga telpa, kā viena mūsu *Arsenāla* zāle, un pilna darbiem. Tur varēja ielīst tikai sātiski. Tagad viņš strādā arī ar oranžām krāsām, bet vispār viņa darbu kolorīts ir diezgan tumšs, pelēks. Tomēr Strunke ir ļoti temperamentīgs, ar lielu vērienu, piedalījies dažādās zviedru mākslas izstādēs ārēmes.

Ļaņa tēvs Niklāvs Strunke bija citāds, daudzveidīgāks — viņš nodarbojās ar glezniecību, grafiku, taisīja ilustrācijas un scenogrāfiju, ir apgleznojis porcelānu. Laris mērķtiecīgi glezno.

Vēl viens lielo formātu cienītājs ir Edvins Strautmanis.

Viņš kopā ar Vitautu Vito Šimani, Ojāru Šteineru un Marku Barenu mācījās Čikāgas Mākslas institūta mākslas skolā abstraktā ekspresionisma uzplaukuma laikā. Viņi 1953. gadā sarīkoja izstādi, par kuŗu Jānis Kalmīte teica, ka tā pielīdzināma slavenajam *Armory Show*, kas notika Ņujorkā 1913. gadā, kad Amerika iepazīna Eiropas avangardu. Pārējie palika dzīvot Či-

Zigfrīds Jurševskis. Daba klieudz. Ap 1980

bet tā faktiski nav amerikāņu māksla. Kūnings ir holandietis, arī iecelotājs. Tāpat kā Marks Rotko, arī ieradās no Eiropas. Amerikā ekspresionisms ienāca kā vācu ekspresionisma turpinājums. Kā man stāstīja gleznotāja Lelde Kalmīte, un to es atradu arī kādā mākslas vēstures grāmatā, Amerikā abstraktais ekspresionisms tika īpaši veicināts, atbalstīts kā pretstats padomju sociālajam realizmam. Jo amerikāņiem nebija pašiem savas mākslas skolas. Liela nācija, bagāta, it īpaši pēc kara, un tad viņi beidzot radīja kaut ko savu.

Kādas, jūsuprāt, ir galvenās atšķirības starp mākslu, kas tika radīta ārpus Latvijas, un to, kuŗa tajā laikā tapa Latvijā?

Atšķirība bija milzīga, jo viens par otru neko nezināja. Tā puse vēl zināja kaut ko par šejieni, taču mūsu puse par turieni pilnīgi neko. Abstrakcionisms, pat ekspresionisms vai kubisms šeit bija pilnīgs tabu. Kaut gan Rūdolfa Heimrāta tekstilmākslā bija pilnīgi abstraktas kompozīcijas. To pielāva. Jo izstādīja, jo likās, ka tas nav tā nopietni. Bet glezniecībā... Mākslinieki jau zināja, kas tas tāds ir, bet par to pat domāt nevarēja. Pag. gs. 60. gados ir ļoti ekspresīvi darbi Džemmai Skulmei un ir arī gandrīz abstrakti darbi Ojāram Ābolam, bet tie tajā laikā netika izstādīti. Jā, to laiku vispār vairs negribas atcerēties. Daudziem māksliniekiem, kuŗi bija novatoriskāki, neļāva piedalīties izstādēs. Vai, piemēram, kā Rūdolfam Pinnim, tika plānotas izstādes, un pēkšņi tās neatklāja. Protams, tajā laikā arī Latvijā mākslā radās daudz kas labs, jo bija pretestība sistēmai un mākslinieki strādāja. Viņi daudzus darbus nerādīja publiski, tie nonāca atklātībā vēlāk.

Izstādē pārsvarā redzama glezniecība. Ir daži tēlnieku darbi, fotogrāfija — ļoti maz.

Trimdā fotogrāfu ir daudz,

bet izstādē ir izvēlētas trīs fotogrāfes — Helēna Hofmane, Maija Lielause-Makdugela un Dace Marga, kuŗas strādā tā, ka viņu darbus var pielīdzināt grafikai. Es sapratu, ka *Arsenālā* vietas ir maz un ir jāizvēlas kaut kas ļoti efektīgs. Izstādē nav arī scenogrāfijas, jo tas ir pilnīgi kaut kas cits, to nevar likt blakus tēlotājmākslai. Protams, varēja būt arī keramikas un tekstilmākslas darbi. Es divu gadu laikā šaubījos, bet pamazām šo ieceri atmetu.

Jādomā arī par to, lai izstāde izskatās viengabalaina, un nevar prasīt, lai vienā reizē parādītu pilnīgi visu. Man kāds uzdeva jautājumu, cik vispār ir trimdas mākslinieku. Neviens jau nav skaitījis, bet es rēķināju, ka izstādē ir drusku pāri simtam, un kopā varētu būt pat kādi 300. Daudz.

Dace Lamberga

Dzimusi 1948. gadā Rīgā
1970 - 1975 Studē Latvijas Mākslas akadēmijas mākslas vēstures un teorijas nodaļā

Kopš 1975. gada strādā Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā, kopš 1990. gada par izstāžu kuratori

2007. Mākslas doktora grāds, Latvijas Mākslas akadēmija

2004. Monogrāfija *Klasiskais modernisms. Latvijas glezniecība 20. gadsimta sākumā*, vēlāk izdota arī franciski un igauņiski

2007. Monogrāfija *Jēkabs Kazaks*

2010. Monogrāfija *Valdemārs Tone*

Vairāk nekā 300 rakstu un katalogu autore

Vairāk nekā 50 izstāžu kuratore Latvijā, Francijā, Krievijā, Zviedrijā un citās valstīs

Pauls Raudseps

Pateicamies par sadarbību šīs publikācijas tapšanā nedēļrakstam

Trīs mākslinieki - Juris Soikans, Laris Strunke, Haralds Norītis izstādes ekspozīcijā

Melānija Skeifa. Latviski nerunā, un viņai pat ar latviešu māksliniekiem Austrālijā nav nekādas saiknes. Taču savu darbu - ainavu - viņa vēlti vectēvam. Viņa ļoti gribēja piedalīties izstādē un sameklēja arī finansējumu, lai varētu gleznu atsūtīt. Melānija pat bija ieradies uz atklāšanu, jo viņa pašlaik ir mākslinieku rezidencē Glāzgovā, Skotijā.

Vai jūtat kādas kopīgas iezīmes trimdas mākslinieku darbos?

Kopīgi ir mākslas virzieni — realisms, abstrakcionisms, ekspresionisms. Es tā arī esmu sadalījusi izstādi. Pirmajā zālē ir dažādas realisma izpausmes — no fotorealisma līdz ekspresionismam, otrajā zālē ir abstrakcio-

primitīva māksla, bet tai ir tik ārkārtīgi dekoratīva forma un krāsu attiecības!

Arī Reīna Zustera gleznās tās ietekme ir manāma.

Jā, grafiks un kritiķis Mārtiņš Gauja, kas daudz rakstījis par austrāliešu mākslu, ir izteicies, ka Zusters savā mākslā ir tuvāks austrāliešu aborīģenu kultūrai nekā jebkuŗš cits no eiropiešiem. Zusters dzīvoja Zilajos kalnos, 70 kilometrus no Sidnejas, tur viņam visapkārt bija neskarta daba.

Man atklājums bija Sigurda Vidzirkstes gleznas.

Viņš ar pulveri veido gleznā reljefu un to sauc par kibernetisko mākslu. Es par to neko nevaru pateikt, es to nesaprotu.

kāgā, bet Strautmanis pārcēlās uz Ņujorku. Strautmanis varbūt tur nebija starp lielākajiem spīdekļiem, bet viņam bija izstādes un ir bijušas arī pēcnāves izstādes Ņujorkā.

Strautmanim ir tas, kā varbūt citiem nebija, — ārkārtīgs temperaments un uzņēmība gleznot ar vērienu. Viņa lielie darbi ir vienreizīgi — audekls izklāts horizontāli, un viņš glezno nevis ar otu, bet ar slotu, jo tur vajag lielus formātus. Džemma Skulme arī tā taisīja lielos darbus. Pie mōberta tā nevar uzgleznot.

Tas ir abstraktā ekspresionisma spēks — milzīgais vēriens.

Jā. Strautmani, piemēram, salīdzina ar Villemu De Kūningu,

Dziesma trimdā

Kopkoris III Jaunatnes dziesmu svētkos Montreālā 1979. gadā

Mūzejs „Latvieši pasaulē” šogad Dziesmu un deju svētku laikā Rīgā būs sastopams amatnieku tirdziņā Vērmanes dārzā no 2. līdz 7. jūlijam. Būs izveidota informācijas teltis, uz kuŗu aicinām ārzemēs dzīvojošus latviešus, lai iepazītos, uzklausītu ieteikumus, veidotu sadarbību. Mēs stāstīsim par savu darbību un šajā laikā sāksim arī lielu projektu „Dziesma trimdā” – materiālu vākšanu par Dziesmu svētku kustību ārpus Latvijas. Projekts „Dziesma trimdā” iecerēts, lai dokumentētu, sakopotu un izdotu atmiņas par dziesmu svētkiem trimdā pēc Otrā pasaules kara.

Par dziesmu svētkiem, dziesmu dienām, kultūras dienām trimdā ir publicēti daudzi raksti un arī pētījumi, piemēram, Valentīna Bērkalna monografija „Latviešu dziesmu svētki trimdā”. Ir publicēti materiāli par atsevišķiem korjiem un deju kopām, tāpat ir pieejamas vairākas ļoti interesantas intervijas, piemēram, ar kompo-

nistu un diriģentu Andreju Jansonu, dziesmu svētku organizētāju Mārtiņu Štauveru un citiem aktīviem mūzikas un kultūras dzīves organizētājiem trimdā. Tomēr šoreiz mēs vēlamies īpaši pievērsties visiem tiem, bez kuŗu līdzdalības nevieni dziesmu svētki nav iedomājami, – dziedātājiem, dejotājiem, aktieriem, daiļamatniekiem, māksliniekiem, mūziķiem un, protams, apmeklētājiem. Kāpēc dziesmu svētki bija svarīgi? Kāda bija šo sarikojumu vieta cilvēku dzīvē? Ar kādiem notikumiem saistās atmiņas par dziesmu svētkiem? Tas viss mūs interesē. Mūsu ieskatā ir būtiski dokumentēt dziesmu svētku kustības dalībnieku, organizatoru un arī apmeklētāju liecības, vērtējumus un viedokļus par dziesmu un deju lomām viņu dzīvē un latviskās identitātes saglabāšanā. Tāpēc mēs ļoti priecāsimies par jūsu dziesmu svētku, dziesmu dienu, latviešu kultūras dienu personiskajiem stāstiem un pier-

Žetons no XI Latviešu dziesmu svētkiem Kanadā 2000. gadā

dzi. Tāpat labprāt pieņemsim priekšmetus un materiālus, kas saistās ar dziesmu svētku kustību ārzemēs. Varbūt jums ir saglabājušās interesantas lietas no dziesmu svētkiem, piemēram, piespraudītes, fotografijas, afišas u.tml. Taču pats svarīgākais – pārcilājiet savas dziesmu svētku atmiņas, tajās noteikti atradīsiet vērtīgi un interesanti stāsti.

Uz tikšanos Vērmanes dārzā!

Juris Zalāns

“PASAKAI” 20 gadi

Šis ir 20. gads, kopš rīkojam “Pasakas” nometnes Latvijas bērniem. Dažus gadus ir divas nometnes, un arī šogad būs divas – 28. un 29. nometne. Pirmā – no 3. līdz 15. jūnijam, otrā – no 25. jūnija līdz 5. jūlijam. Vieta ir “Brūveri” (www.hotelbruveri.lv) Krimuldā, kur jau esam piecus gadus.

Par audzinātājiem ir sarunāti daži latviešu jaunieši no trimdas, ceram atkal sponsorēt grupu ASV studentu, kuŗi ir ar mieru

brīvprātīgi mūsu latviešu bērniem sniegt mīlestību. Bērnu vārdā sakām paldies visiem, kuŗi palīdzēja realizēt šo nometni, un par ziedojumiem, kas jau nodrošina Latvijas bērniem vēl nākotnē sagaidāmos priekus. Vēlāk saņemām ziņu no L.R.D.F. (Latvian Relief and Development Fund) Toronto, ka “Pasakai” piešķirts Slemīša kundzes testaments ziedojums, kā arī ziedojumi naudā ziedu vietā Jāņa

draudzes locekļa Radziņa kunga nāves gadījumā. Šis atbalsts nozīmē, ka varēsīm sarīkot vēl dažas nometnes un arī turpmāk iepriecināt bērnuma bērniņus.

Naudu saņemām arī no tautiešiem un labvēļiem Kanadā un ASV. Liels paldies viņiem!

Katrā nometnē būs 45 bērni (6-14 g. v.) no daudziem bērnuma namiem visā Latvijā. Gaidām arī ciemiņus.

Ingrīda Mazute

Lasiet tīmeklī!

Rietumeiropas latviešu laikrakstu

www.brivalatvija.lv

Vēlaties uzzināt par tautiešiem Lielbritānijā?

www.latviesiem.co.uk

LATVIEŠU NOZĪMĪGĀKO NOTIKUMU KALENDĀRS 2013

JŪNIJS

3. jūnijs – 20. jūnijs – Rīgas festivāls. vairāk skat. www.rigafestival.lv, www.latvijaskoncerti.lv
4. jūnijs – 15. jūnijs – Rīgas Operas festivāls. Vairāk www.lno.lv
21. jūnijs – 22. jūnijs – Pasaules latviešu amatnieku saiets Valmierā. Vairāk www.macibucentrs.lv
21. jūnijs – 15. jūlijs – Cēsu Mākslas festivāls. Vairāk www.cesufestivals.lv
27. jūnijs – 11. jūlijs – „Hello, Latvia! / Sveika, dzimtene!” – divvalodu ceļojums pieaugušajiem, ģimenēm. Iespēja iepazīt Rīgu, apceļot Latviju un apmeklēt XXV Vispārējos Dziesmu un XV Deju svētkus! Rezervējiet vietu, iesūtot \$500 iemaksu. Maksimālais dalībnieku skaits ir 20; cena \$3600.
27. jūnijs – 11. jūlijs – „Heritage Latvia” – angļu valodas ceļojums jauniešiem. Jaunieši (13-15 g.v.) iepazīsies ar Rīgu, apceļos Latviju, satiksies ar sava vecuma jauniešiem divās Latvijas skolās un apmeklēs Dziesmu un Deju svētkus. Programma līdzinās „Sveika, Latvija!” ceļojumam, tikai informāciju sniedzam angļu valodā. Cena \$3 100. Tuvāka informācija par abiem ceļojumiem, kontaktējoties ar Anitu Juberti: tālr. (301) 340-8719, e-pasts: projekti@alausa.org
30. jūnijs – 7. jūlijs – XXV Vispārējie latviešu Dziesmu un XV Deju svētki Rīgā:
29. jūnijā 11.00 Koru kuŗi LU aulā un Rīgas Latviešu biedrībā
30. jūnijā 18.00 Dziesmu svētku atklāšana un virsdiriģentu/ virsdiriģentu vadītāju godināšana Dziesmu svētku parkā
2. jūlijā 19.00 J. Vītola 150 gadu jubilejai veltīts koncerts LU aulā
3. jūlijā 19.00 Vokāli simfoniskās mūzikas koncerts Arēnā Rīga
- 19.00 Pūtēju orķestru koncerts Lielajā ģildē
4. jūlijā 18.00 Kokļu ansambļu koncerts Izstāžu centrā Ķīpsalā, zālē nr.2
5. jūlijā 14.00 Deju lieluzvedums, 1. koncerts Daugavas stadionā
- 22.00 Deju lieluzvedums, 2. koncerts Daugavas stadionā
6. jūlijā 12.00 Deju lieluzvedums, 3. koncerts Daugavas stadionā
- 17.00 Dižkoncerts Doma laukumā
- 22.00 Deju lieluzvedums, 4. koncerts Daugavas stadionā
7. jūlijā 10.00 Gājiens
- 19.00 Nobeiguma koncerts „Līgo” Mežaparka estrādē
- 23.00 – 4.00 Sadziedāšanās nakts
30. jūnijs – Pasaules latviešu saiets Rīgā, Rīgas Latviešu biedrības Lielajā zālē no 13:00 līdz 17:00. Vairāk girtszeidenbergs@comcast.net

JŪLIJS

1. jūlijs – Konference „Latvieši pasaulē – piederīgi Latvijai II”. Vairāk www.km.gov.lv
1. jūlijs – Latvijas Okupācijas muzeja 20. gadadienas svinības, Latviešu strēlnieku laukumā 1, no plkst. 16. Laipni aicināti visi muzeja atbalstītāji! Vairāk: pr.okupacijasmuzejs@omf.lv
2. jūlijs – 4. jūlijs – Pasaules latviešu ekonomikas un inovācijas forums Rīgā. Vairāk www.ieguldilatvija.lv
7. jūlijs – 14. jūlijs – 3x3 nometne Neretā, Latvija
10. – 13. jūlijs Senās mūzikas festivāls 2013 Rīgā un Rundalē – www.smf.lv
15. – 21. jūlijs Vecpiebalgā saiešana slāviešu garā „Vecpiebalga atveŗ durvis” – www.vecpiebalga.lv
21. jūlijs – 28. jūlijs – 3x3 nometne Alsungā, Latvija
21. jūlijs – 28. jūlijs – 3x3 nometne Anglijā
- Vairāk par nometnēm www.3x3.lv

AUGUSTS

3. augusts – 4. augusts – Siguldas Operas svētki
11. augusts – 18. augusts – Nedēļas nogales skolu skolotāju kursi Īrijā. Rīko LNPL, ĪLNP
11. augusts – 18. augusts – 3x3 nometne Īrijā
11. augusts – 18. augusts – 3x3 nometne Gaŗezerā, ASV.
18. augusts – 25. augusts – 3x3 nometne Katskiļos. Vairāk par nometnēm www.3x3.lv

SEPTEMBRIS

18. septembris – 20. septembris – Latvijas māsū un vecmāšū 3. kongress Rīgā.
19. septembris – 21. septembris – Latviešu ārstu 7. kongress Rīgā. Vairāk www.arstubiedriba.lv
27. septembris – 29. septembris – Austrālijas latviešu skolotāju konference Dzintari, pie Adelaides, Austrālijā.

VEIDOSIM ŠO KALENDĀRU KOPĀ!

Ja vēlaties, lai par jūsu rīkoto notikumu uzzinātu arī *Laiks* un *Brīvā Latvija* lasītāji un abu mājaslapu apmeklētāji, lūdzu, sūtiet informāciju uz Rīgas redakciju:

redakcija@laiks.us, redakcija@brivalatvija.lv,

fakss: +371 67326784, tālr.: +371 67326761

Bez ētikas un robežām

Sallija Benfelde par vēlēšanu rezultātiem Latvijas novados

Varbūt tas ir pārāk skarbs un sakāpināts vērtējums, bet, pārskatot Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) mājaslapu un papētījot, kuŗas partijas un kuŗi cilvēki Latvijā ir ievēlēti, pirmās divas atziņas bija: „Aivars Lembergs ir uzvarējis!” un „Visi schēmotāji ir savās vietās!” Te laikam ir vietā paskaidrot vārda „schēmotāji” nozīmi – par schēmotājiem Latvijā dēvē izveicīgus, lielākoties gudrus un nekaunīgus cilvēkus, kas vienmēr izdomās, kā apmānīt valsti un sabiedrību, lai vairāk tiktu paša kabatai. Šie cilvēki parasti izgudro dažādas schēmas, kā apiet nodokļus, ietekmēt citus cilvēkus, valsts un pašvaldību iestādes.

Šajās pašvaldību vēlēšanās *Zaļo* un zemnieku savienības (ZZS) rezultāti ir labi, savukārt pēc nākamajām Saeimas vēlēšanām ZZS būs tā, kas noteiks toni, domā ZZS lideris Augusts Brigmanis. ZZS vairāk nekā 30 vietās esot ieguvusi balsu vairākumu, savukārt vairākās – absolūtu vairākumu. Kā zināms, ZZS tiek uzskatīta (manuprāt, pilnīgi pamatoti) par partiju apvienību, kuŗā vislielākā teikšana ir Aivaram Lembergam, – jāatgādina, ka uz 9. Saeimas vēlēšanām *Zaļo* un Zemnieku savienībai

pievienojās politiskā apvienība *Ventspilij un Latvijai*. *Zaļā* partija (LZP) gan apgalvo, ka Lembergam nekādas teikšanas par *zaļajiem* nesot, taču tas pieskaitāms ne pārāk ticamiem stāstiem.

Lembergam pašam vēlēšanās ir veicies labi – Ventspilī lielāko vēlēšanu atbalstu ir guvusi pašreizējā pilsētas galvas Aivara Lemberga partija *Latvijai un Ventspilij*, par kuŗu nobalsojuši 69,44% jeb 7214 vēlēšanu. Pašvaldību vēlēšanās pirms četriem gadiem vēlēšanu atbalsts Lemberga partijai bija nokritis līdz nepilniem 60%, bet tagad popularitāte atkal ir kāpusi.

Kā zināms, abas Latvijas *Zaļo* un zemnieku savienības (LZZS) partijas dažās pašvaldībās bija šķirušās, startējot sarakstos atsevišķi kā Latvijas *Zaļā* partija (LZP) un Centriskā partija Latvijas Zemnieku savienība. Daudzviet atsevišķie saraksti guva labus rezultātus, bet pārsteidz nevis tas, ka ZZS saraksts ir saņēmis visvairāk balsu, bet gan tas, ka atkal ir ievēlēti cilvēki, par kuŗiem labākajā gadījumā varētu sacīt, ka viņi ir skandalozi.

Jelgavas novada domi, visticamāk, arī turpmāk vadīs vairākos publiskos skandalos iesaistītais Ziedonis Caune, - viņa pārstāvētā *Zaļo* un zemnieku savienība šajās vēlēšanās ir ieguvusi 37,7% iedzīvotāju atbalstu, bet par pašu

Cauni saņemtas 2546 balsis. Caune skandalozs kļuva par savu iespējamo iesaistīšanos stirnu malumedībās un par dažādiem ētikas pārkāpumiem. Vienubrīd Jelgavas novada vēlētaji pat vāca parakstus, lai lūgtu ministriju Cauni atcelt no amata. Taču viss noklusa, malumedībās bojā gājušās stirnas, pēc eksperta atzinuma, nebija nobeigušās tāpēc, ka sašautas. Video sižets, ko notikuma vietā ar mobilo tālruni bija nofilmējis aculiecinieks un pēc tam turpat žurnālistu nofilmētais vietējo policiju neinteresēja. TV sižetā bija redzamas sašautas, asiņainas stirnas, un netālo lauku māju iedzīvotāja stāstīja, ka vispirms bijuši dzirdami šāvieni, pēc tam kāds vaimnājis – izklausījies, it kā raudātu un vaimnātu bērns. Izrādās, stirnai bija sašautas kājas un tā bija pamesta guļam, bet cilvēki bija redzējuši Cauni aizbraucam no notikuma vietas ar sniega motociklu. Nespējot noskatīties, kā dzīvnieks mokās, vietējie iedzīvotāji stirnu nošāva un izsauca policiju. Par Caunes izdarībām un spēju vienmēr tikt sveikā cauri varētu sarakstīt mafijas stāstu Latvijas garā. Partijas ieskatā Cauni vajadzēja likt vēlēšanu sarakstā, savukārt vēlētaji acimredzot ir secinājuši, ka viss tomēr ir kārtībā, un ievēlējusi Cauni ar vislielāko balsu skaitu. Savukārt Jūr-

malas domes vēlēšanās pārliecinošu uzvaru guvusi šajā pavasarī no amata atceltā Jūrmalas pilsētas galvas Gata Trukšņa pārstāvētā *Zaļo* un zemnieku savienība ar pašu Truksni priekšgalā.

Par ZZS jāteic, ka partiju savienības absolūtais morāles un ētikas trūkums nepārsteidz, bet vēlēšanu sapratne par to, kas ir labs un kas - slikts, tiešām pārsteidz, pat satriec.

Jau ir rakstīts par notikumu Jaunjelgavā, kad pirmās klases skolēns tika nežēlīgi saspārdīts – viņam uzbruka piektās klases skolēns. Trīs gadus skola bija noraudzījies, kā agresīvais skolēns terorizē skolasbiedrus, un taisnība, ka viņam taču bijusi sociālās korrekcijas programma, bet ne zēns pats, ne viņa vecāki to tā īsti nav „ņēmuši galvā”. Skola taču neko vairāk nevarot izdarīt, tai neesot tiesību. Tas, ka, piemēram, var iesaistīt bāriņtiesu, kuŗai ir tiesības lemt, vai agresīvais varmāka būtu ārstējams vai arī mācāms slēgta tipa audzināšanas iestādē, skolai nebija ienācis prātā, jo direktore cerējusi, ka tik traki taču nebūs. Valsts iestādes pašlaik lemj, vai direktore tiks cauri ar naudas sodu vai viņu atlaidīs. Bet skolas direktore, Jaunjelgavas novada domes deputāte, kas kandidēja arī šajās vēlēšanās, pat nedomāja atsaukt savu kandidatūru. Skolas direktore mierīgi kandidēja vēlēšanās, un pats pārsteidzošākais ir tas, ka Jaunjelgavas vēlētaji vienā mierā viņu arī ievēlēja.

Protams, tagad jau atkal netrūkst ievēlētu deputātu, kuŗi ir pārcēlušies no partijas ar sliktu slavu vai no tādas, kuŗa izbeigusi eksistenci, uz citu partiju, no kuŗas ir ceri-

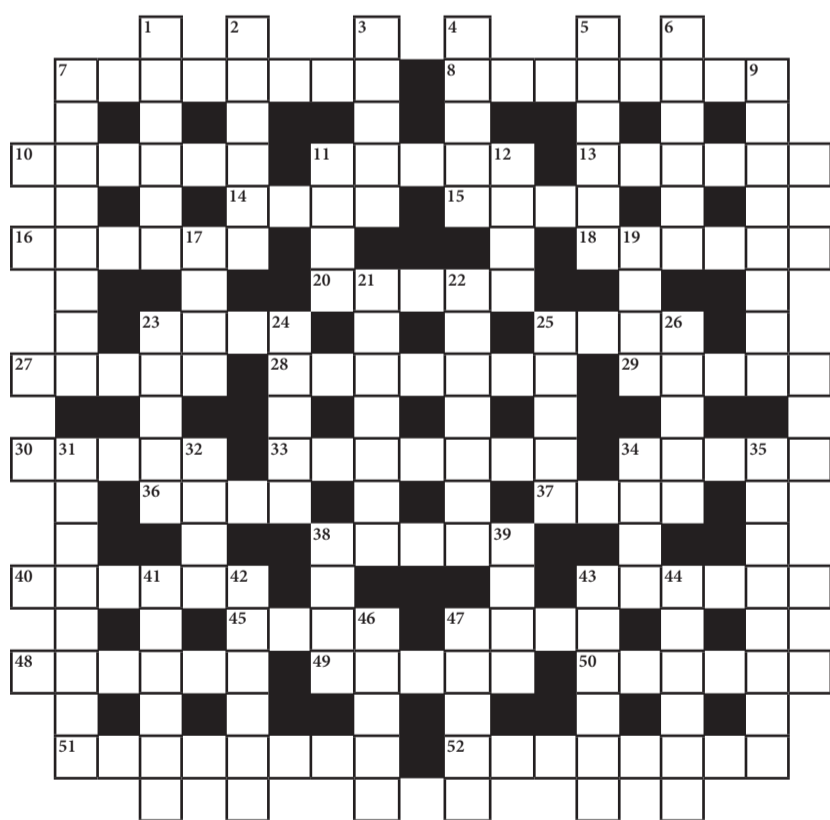
bas atkal tapt ievēlētiem. Tā, piemēram, jaukāajā Vidzemes pilsētā Cēsīs no pieciem domes deputātiem, kuŗi savulaik ievēlēti no Tautas partijas, kuŗas vairs nav, trīs pārcēlās uz *Vienotību* un tās sarakstu, bet divi devās pie *Zaļās* partijas. Visi pieci atkal ir ievēlēti. Cēsīs visvairāk balsu saņēma *Vienotība* (7 deputātu vietas) un *Zaļā* partija (5 vietas). Tas, ka skaistā, sakoptā pilsētā jau publiski tiek saukta par izmirstošo pilsētu, jo darba nav un cilvēki dodas prom, bet līdzšinējie deputāti neko nav varējuši izdomāt, - vēlētajus nav mulsinājis. No 15 nupat ievēlētajiem Cēsu novada deputātiem septiņi ir bijuši arī iepriekšējā domē.

Kārlis Streips savā pēcvēlēšanu komentārā pieminējis režisora Alvja Hermaņa vārdus par lumpeņiem, kuŗi balso sev par sliktu. Lai cik grūti būtu to atzīt, vismaz daļai no režisora Hermaņa sacītā varu piekrist. Aprīņojami, kā cilvēki balso par „kungiem”, par tiem, kas uz viņu rēķina iemānījušies labi dzīvot, - tas nūdien ir īsts dzimtcilvēka sindroms: pabūcīsi kungam roku, varbūt kāds labumiņš atlēks.

Kāds paziņa, vērtējot pašvaldību vēlēšanas Latvijā, sacīja, ka normālo un saprātīgo cilvēku palicis mazākumā, jo pārējie laikam aizbraukuši. Protams, nav jau tā, ka visur pašvaldībās ievēlēti tikai schēmotāji un tie, kuŗiem nav nekādas saprašana par morāli un ētiku. Tomēr tendence ir redzama. Ja vēl pieskaita *Saskaņas centra* uzvaras gājienu daudzās Latvijas pašvaldībās, tad atliek vaicāt - kas notiks pēc gada Saeimas vēlēšanās? Par ko balsos tie, kas Latvijā vēl būs palikuši?

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis Kārlis Pētersons

Līmeniski. 7. Nepatikamas darišanas (*sar.*). 8. Vēsturiska province Francijas ziemeļaustrumos. 10. Olveida trauks ar divām vertikālām osām un masīvu kāju. 11. Valstu apvienības veids. 13. Stikla trauki. 14. Mastika. 15. Ganas galvaspilsēta. 16. Ļoti skaidri uztveramas, spilgtas. 18. Laisks. 20. Aina. 23. Stāvoklis šaha spēlē. 25. Apdzīvota vieta Ventspilī novadā. 27. Liels jūras ziditājs. 28. Bojājumi organisma audos, organos, kas radušies ārēja faktora iedarbības rezultātā. 29. Čemurziežu dzimtas augs. 30. Amūras pieteka. 33. Apdzīvota vieta Ogres novadā. 34.

Pilsēta Jemenas dienvidrietumos. 36. Kalni Eiropā. 37. Naudas vienība Peru. 38. Budistu – lamaistu mūki. 40. Spāņu izcelsmes franču gleznotājs (1881-1973). 43. Dekorātivs krustziežu dzimtas augs. 45. Ostas celtnē. 47. Svinīgi skaņdarbi orķestrim un korim. 48. Kūras pieteka. 49. Apdzīvota vieta Viesītes novadā. 50. Pilsēta Nīlas krasatā. 51. Portugāles diktators (vald. 1932-1968). 52. Vienlīdzība, vienāds stāvoklis.

Stateniski. 1. Elektriskās strāvas avota negatīvais pols. 2. Galvas, plecu apsegs. 3. Pilsēta Vācijā (rūpniecības centrs). 4. Celiņš parkā,

dārzā. 5. Divmastu buru kuģi. 6. Celtnes lidaparātu novietošanai un remontam. 7. Valsts Centrālāfrikā. 9. Boksā – sitiens no apakšas pa zodu vai ķermeni. 11. Pūču dzimtas putns. 12. Svinīga sanāksme mācību iestādēs. 17. Pazemes ejas. 19. Peru galvaspilsēta. 21. Tautas izcilākie literatūras un mākslas darbi. 22. Gleznniecības tehnika. 23. Gaismas dievs seno Austrumu mitoloģijā. 24. Joki, triki (*sar.*). 25. Nezāles. 26. Elektriskās strāvas avota pozitīvais pols. 31. Dzidras, tīras. 32. Tāds, kas turpinās ilgu laiku. 34. Stīgu instruments. 35. Apdzīvota vieta Saldus novadā. 38. Naudas vienība Albānijā. 39. Upe Vidzemē. 41. Programmēšanas valoda. 42. Nevelāms, nepieņemams. 43. Latviešu arhitekts (dz. 1934). 44. Vaicāt. 46. Latviešu dziedātājs (1878-1966). 47. Žirafu dzimtas dzīvnieks.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 21) atrisinājums

Līmeniski. 1. Bataraga. 5. Ekvators. 11. Lūrēt. 12. Iraka. 13. Broša. 14. Adisabeba. 15. Šarlaks. 16. Ērts. 18. Meičas. 19. Sarma. 22. Kovtuna. 23. Brancis. 27. Ideja. 29. Tečere. 31. Mati. 33. Defekti. 35. Ārstēties. 37. Nervi. 38. Arnis. 39. Epika. 40. Slepēnas. 41. Asistēja.

Stateniski. 1. Balzamēt. 2. Turki. 3. Rātnas. 4. Gailene. 6. Klaušas. 7. Alberts. 8. Oboja. 9. Skaislas. 10. Garanča. 17. Trose. 18. Mauc. 20. Reina. 21. Pase. 24. Ziedonis. 25. Ačgārns. 26. Pieskata. 28. Apkaime. 29. Trikata. 30. Rasisms. 32. Jēgers. 34. Forte. 36. Imitē.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Jēkabpilī 27.maijā pie Agrobiznesa kolledžas atklāja komponista Jāzepa Vītola 150. gadskārtai veltītu skulptūru „Mazais vijolnieks”. To veidojis Latvijas Mākslas akadēmijas profesors Aigars Bikše. J. Vītols Jēkabpilī nodzīvoja pirmos četrus dzīves gadus, viņa tēvs tur bija skolotājs.

Rēzeknē 29. maijā programmā „Iespēju Latgale” darbu sāka Latgales uzņēmējdarbības centrs (LUC) ar diskusiju par uzņēmējdarbības attīstības iespējām reģionā. Piedalījās vides aizsardzības un reģionālās attīstības (VARAM) ministrs Edmunds Sprūdzs un *Nordea* bankas vecākais ekonomists Andris Strazds. LUC iecerēts kā vienas pieturas aģentūra uzņēmēju atbalstam, veidojot vienotu konsultāciju tīklu ar birojiem Daugavpilī, Balvos un Rēzeknē.

Daugavpils pilsēta un Daugavpils novads izveidojuši biedrību „Latvijai 100”. Daugavpils Latviešu biedrība ierosina pilsētā uzcelt pieminēkli Latvijas valsts simtgadei. Iecere guvusi atbalstu visās nacionālajās biedrībās. Latviešu biedrība rīkos konkursu par pieminēkļa metu un tā atrašanās vietu. Tiks vākti ziedojumi, notiks arī citas aktivitātes, lai 2018. gada 18. novembrī pieminēkli varētu atklāt.

Līvānu novada uzņēmējs Valērijs Konstantinovs uzdāvinājis Līvānu pilsētai neparastu vides objektu - „Izligšanas soliņu”. Ideju viņš guvis ārzemēs. Soliņam ir ieliecta sēdvirsma, atzveltnēi metālā veidotas sirdis, bet nakts stundā soliņu izgaismo divas romantiskas laternas.

Bauskas mūzikas skola aizvadījusi mūzikāli bagātu mācību gadu. Pirms mēneša skolas audzēkņi piedalījās starptautiskā festivālā “No baroka līdz mūsu dienām” Lietuvā. Jaunie pušaminstrumentu nodaļas audzēkņi guva panākumus konkursā “Sigulda skan”, kā arī citos konkursos.

Dobeles Violeto ceriņu koris un tā vadītāja Ieva Sutugova, koncertējot visā Latvijā, nolēmuši ziedojumos savākt 10 000 euro Dobeles slimnīcas dzemdību nodaļai. Par biļetēm gūtīe ieņēmumi tiks atvēlēti labdarībai.

Jūnija beigās un jūlija sākumā Barselonā starptautiskā zinātniskā kongresā, kas veltīts jūgendstila pētījumiem un atklājumiem visā pasaulē, izskanēs arī Liepājas vārds. Ar referātu piedalīsies Rīgas Tehniskās universitātes profesors, topošās Liepājas jugenda grāmatas autors Jānis Krastiņš.

Aizkrauklē svinīgi atklāts ugunsdzēsēju depo. Svinībās bija ieradies ASV vēstnieks Latvijā Marks Pekala, kā arī augstas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta amatpersonas. Depo uzbūvēts par ASV naudu.

Liepājas Speciālās ekonomiskās zonas uzņēmums Terrabalt, kas apkalpo prāmjus Liepājas ostā, parakstījis līgumu ar prāmju operātoru - uzņēmumu *Alfaster* par jaunas prāmju līnijas atvēršanu. Prāmīši no Liepājas dosies uz Ustjugas ostu Krievijā, piestājot Baltijas ostā Kaļiņingradas apgabalā.

Īsiņas sagatavojuši Valija Berkina un Māra Linde

MUMS RAKSTA

Latvijā ieplūst daudz ārzemnieku

Angļu tīmekli ik dienas ir daudz ziņu par Latviju, sevišķi no BNN (Baltic News Network). Ziņas var arī nokopēt uz papīra, un tā dažu dienu laikā sakrājas vesela kaudze.

29. aprīlī ir raksts, ka ārzemnieki ieguldījuši Latvijā 525, 953 miljonus euro par atļauju uzturēties Latvijā. Tātad Saeimas tukšajā silē līdz aprīļa vidum ieplūst vairāk nekā 525 miljoni euro, lai varasvīri spētu vēl ilgāk noturēties pie siles. Par Latvijas nākotni viņi domā maz – pēc viņiem kaut vai ūdens plūdi.

Jaunu pavasara plūdu gan vairs Latvijā nebūs, tikai Latvija var kļūt par vienu no svešākām pasaules valstīm ar mazu skaitu latviešu. Paredzams liels ārzemnieku maišījums. Daudzi pieprasījuši tiesības uzturēties Latvijā, un tās ieguvuši 4385 krievi, bet, sākot ar 2010. gada aprīli, 6026 cilvēki no vairāk nekā 30 valstīm saņēmuši piecu gadu uzturēšanās atļauju, nopērkot īpašumu Rīgā (116) vai Rīgas rajonā lētāk nekā par 142 888 euro. Populāras vietas ir arī Jūrmala un Mārupe (10), Gaŗkalne (7), Saulkrasti (7), Cēsis (5) un Ozolnieki (5). Iebraucēji nāk arī

no Dominikānas Republikas, Filipīnām, Vietnāmas, ASV, Ķīnas, Libānas (Lebanonas), Ēģiptes, Srilankas (Ceilonas), Austrālijas un Korejas.

Latvija izpārdod arī savu zemi un mežus, par ko valsts vairs nav saimniece. Asinīm un sviestmaizi slācīto zemi tagad par sviestmaizi iegūst svešzemju īpašnieki. Latvijā ir izpārdoti tūkstošiem hektaru aŗamzemes un mežu. Daŗos pagastos un rajonos meŗi vairs nepieder valstij, bet gan ir nonākuŗi skandināvu rokās. Piemēram, Pilskalnes pagastā 100% meŗu jau pieder ārvalstu privātpersonām, Auces lauku teritorijā – 98%, Ozolnieku pagastā – 89%, ap Siguldu – 99,6% jeb 65 hektari meŗa.

Zviedrijas firma Begvikskog AB ir lielākā meŗu īpaŗniece Latvijā. Piecu gadu laikā tā ieguldījusi 100 miljonu latu, nopērkot Latvijā 103 000 hektaru zemes, tostarp 60 000 ha meŗa. Zemes cena ir 800 latu par hektaru.

Tagad firma koncentrējas, uzpērkot zemi mazajos zemes gabalos no 10 līdz 30 ha lieliem īpaŗšumiem, kuŗus droŗi vien pārdod

latvieŗu aizbraucēji.

Lietuvieŗi savu zemi ārzemniekiem nepārdod, un Latvijā viņiem ir lieltirgotavu ķēdes *Maxima* un *Iki*, bet Norvēģijai – *Rimi* un *Supernetto*. Paŗiem latvieŗiem ir divas lieltirgotavas – *Elvi* un *Pop*.

Latvija ir kāra pēc investicijām, taŗu investicijas netiek dotas par zilām acīm, kaut kas ir jādod pretim. Tā, piemēram, Liepājā nojauca labu pienotavu un uzcēla lieltirgotavu.

Zviedru rūpnieks Pers Andersens gan 6. martā brīdināja Latvijā neieguldīt naudu rūpniecībā, jo Latvijas likumā ir rakstīts citādi, nekā tiek īstenots praksē. Andersens norāda uz Palinka negodu un „kaŗa” strīdiem Ventspils noliktavās. Viņŗ arī norāda, ka 1% ieguldījuma firmā paralizē miljonu ieguldījumus citiem. Tā ir parasta parādība Krievijā un tai agrāk pakļautās valstīs, bet nekas līdzīgs nevar notikt Zviedrijā un Norvēģijā, kur valdība atbalsta lielos ieguldītājus.

Kāpēc gan Latvijā nepārdod zemi, lai uz tās celtu kādu industrijas iekārtu? Latvijā būtu cēlusies,

ja tā varētu raŗot kaut vai automaŗinas. Anglijā ir trīs japāņu automaŗiņu rūpniecības: *Nisan*, *Honda* un *Toyota*. Vai ir iespējams kādu Japānas firmu piesaistīt raŗoŗanā Latvijā? Vai arī skatīties uz „tautas vāgu” fabriku Volfsburgā, kur agrāk strādāja arī daudzi no Cēdelgēmas atbrīvotie leģionāri.

Latvijā, Jelgavā, savā laikā jau tika raŗoti miniautobusi *Latvija*, un to daŗas (sliktā stāvoklī) raŗoja Krievijā. Tagad fabrika ir slēgta, bet minibusi Liepājā vēl pēc neatkarības atgūŗanas apsteidza satiksmes autobusus, un vienā esmu braucis arī es pats.

Savas pārdomas gribētos beigt ar Andreja Eglīŗa dzejoli:

*Turiet savu zemi ciet!
Zeme taisās projām iet.
Projāmiet ar sveŗām kājām,
Prom ar ŗupulŗiem un mājām, –
Turiet ciet.
Savu zemi paturēt –
Savu mātes valodiņu.
Vienam zūdot, otrs mirst;
Vienam otrā turoties,
It neviens mūs neizŗķirs.*

J. Rolavs

Brīvā Latvija
reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,80 par cm²
ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēŗanas bieŗumu:

- Atkārtotot vienu un to paŗu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmēŗā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to paŗu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to paŗu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: LS 0,40 par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: LS 35,-

Pasta adrese:

Ausekŗa iela 14 - 2

Rīga, LV - 1010

Tālrūnis + 371 67326761

Tālrakstis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reŗ. nr. 1144.
Rietumeiropas latvieŗu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: *Brīvās Latvijas* izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekŗa iela 14-2,
Rīga, LV-1010
Tālr. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrakstis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis “Straumēni”, Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā:
Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.
Tālr. 01162431322, fakss 01162433312.
e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar 2010. gada 1. jūliju:
Lielbritānijā: 6 mēneŗiem GBP 65; 12 mēneŗiem GBP 120. Samaksu ar ŗeku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adresi sk. augŗā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneŗi Kr 650,-; 12 mēneŗi Kr 1240,-. NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr. : +46 8214425. Administrācija: Vija Freimane, e-pasts: freimanis@yahoo.se, tālr. +46 8808815

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 143 eiro; 6 mēn. – 75 eiro; 3 mēn. – 40 eiro; BL konts Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, konts 271 751 204. Adrese abonēŗanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēneŗiem 70 eiro; 12 mēneŗiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar ŗeku uz Brīvā Latvija (adrese kā augŗā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēneŗiem USD 90,-, 12 mēneŗiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēneŗiem Ls 20, 12 mēneŗiem Ls 34.

Latvieŗu organizāciju un privātie sludinājumi maksā €3 par 10 mm augŗtu viensleŗīgā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) €45. Zviedrijā – 500 kr. Komerciālie sludinājumi €6 par 1 sleŗas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.
Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katŗā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepiecieŗama iepriekŗēŗa vienoŗšanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA
Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekŗa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespiests: SIA Madonas Poligrafists

Meklēju darbu

Aprūpēt vecu cilvēku, ja ir vajadzība, varu veikt mājas un dārza darbus. Varu dzīvot uz vietas. Iepriekŗējā pieredze Anglijā: Esmu palīdzējusi un pieskatījusi vecus cilvēkus brīvprāŗīgi. Darbojiesies daudzus gadus Daugavas Vanagos. Izskatīŗu visus piedāvājumus.

Sikāku informāciju sniegŗu par sevi personīgi. Rakstot uz e-pastu: vinetaz1@hotmail.co.uk vai Zvanot pa tālrūni: +447985709913

Lasiet tīmeklī!

ASV latvieŗu
laikrakstu

LAIKS

www.laiks.us

VELTA NAMNIEKS

aizgāja aizsaulē Darford, Kent,
2013. gada 14. maijā,

atstājot sērojoŗu dēlu Juri Reinhardu un
divus mazdēlus Matīsu un Edvardu Reinhards

Mūŗibā aizgājusī mūsu kopas vanadze
**VELTA NAMNIEKS,
dzim. ROŗUKALNS**

Dzimusi jaunības un sapņŗu zemē Latvijā
1927. gada 20. jūnijā,

mirusi Greivsendā, Kentā, Anglijā, 2013. gada 14. maijā

Aizgāŗēju sirsnīgā piemiņā paturēs
DVF Londonas nodaŗas vanadzēs

*Tu dzīvo tikai tik ilgi,
Kamēr ir kas Tevi piemin,
Bet dvēseles lido kā tauriņi
Gadu simtiem un tūkstoŗiem.*

No darboŗanās rimusi, pēkŗŗņi un klusi
mūŗības slieksni pārķāpusi
DVF Boltonas nodaŗas vanadzē

**ZENTA BIRZNIEKS,
dzim. FELDMANE**

Dzimusi Irlavā, Latvijā, 1923. gada 3. maijā,
mirusi Oldhamā, Anglijā, 2013. gada 17. maijā

Sirsnībā un mīļā piemiņā paturēs Tevi
DVF Boltonas nodaŗas vanagi, vanadzēs un
Manĉesteras latvieŗu ev.lut. draudzē

*Tavs mūŗς bija līdzīgs upei,
Kas nerimstas straujuma skrejā,
Veltīts cildenai tieksmei,
Ar siltumu sirdī un sejā.*

Pēkŗŗņi un klusi mūŗibā aizsaulē
mūsu māmiņa un vecmāmiņa

**ZENTA BIRZNIEKS,
dzim. FELDMANE**

Dzimusi Irlavā, Latvijā, 1923. gada 3. maijā,
mirusi Oldhamā, Anglijā, 2013. gada 17. maijā

Viņŗu mīļā piemiņā paturēs
meitas un dēli – Silvija,
Linda, Juris, Aivars ar ģimenēm

*Ak, teci jel, saulīte, uz dzimteni steidz,
un viņāi no manis pēdējo sveicienu teic.
Un noskūpsti dzimtenes jūrmalu tu,
Kur dzimu un bērnību pavadīju.*

SPORTS SPORTS SPORTS

Rīgas kausu izcīnā – viena godalga

Sporta vēsturnieki noskaidrojuši, ka vieglatlētikas sacensības "Rīgas kausi" pirmo reizi notikušas vairāk nekā pirms 100 gadiem. 1910. gadā Rīgas rāte kausus pasniegusi vieglatlētikas sacensību labākajam skrējējam, lēcējam un metējam. Savukārt ar 1964. gadu "Rīgas kausi" kļuva par starptautiskām sacensībām. 1996. gadā tika atjaunotas starptautiskās Rīgas vieglatlētikas sacensības, bet 2006. gadā sacensībām tika atdots "Rīgas kausu" nosaukums un statuss.

Šogad savu klātieni kārtējās "Rīgas kausu" izcīņas sacensībās apstiprināja 126 sportisti no 27 pasaules valstīm. "Rīgas kausi" tiek izcīnīti sešās disciplīnās - šķēpmēšanā sievietēm un vīriešiem, 200 m skrējienā sievietēm, 400 m barjerskrējienā vīriešiem, kārtslēkšanā vīriešiem un 3000 m šķēršļu skrējienā sievietēm. Kopumā "Rīgas kausus" sacensības notiek 17 vieglatlētikas disciplīnās. Šogad sacensības norisinājās *European Outdoor Classic Meeting* statusā. Augstais kvalitātes novērtējums ļāvis šogad papildināt programmu, iekļaujot šajā statusā obligātās disciplīnas.

No sešām disciplīnām Latvijas vieglatlētiem izdevās iegūt tikai vienu galveno godalgu, pārējie kausi aizceļoja uz ārvalstīm.

Dāmu šķēpa mešanā ar teicamu rezultātu uzvarēja Sinta Ozoliņa-Kovala, gandrīz labojot Madarai Palameikai piederošo Latvijas rekordu. Tālākais metiens izdevās pirmajā serijā, kad Sintas mestais šķēps lidoja **64,38** m tūlumā, no valsts rekorda atpaliekot par 13

centimetriem. Ozoliņa-Kovala sasniedza jaunu personisko rekordu, otru labāko rezultātu valsts vēsturē un jaunu sacensību rekordu, kā arī izpildīja pasaules meistarsacīkšu A normatīvu.

Pēc Sintas Ozoliņas-Kovalas domām, viņai ir potenciāls cīnīties ar sportistēm, kuŗas raida šķēpu 66 m tūlumā un pat vēl tālāk. "Necerēju, ka izdosies labot savu personisko rekordu, bet bija sajūta - varu pretendēt uz labu rezultātu, jo bija ļoti labvēlīgi laika apstākļi. Viens no šīs sezonas mērķiem ir iegūt stabilitāti," stāstīja sportiste. Četri no Sintas metieniem lidoja tālāk par 60 m, divi no tiem - tālāk par 64 m.

Sinta Ozoliņa-Kovala

Līna Mūze ar 58,59 m tālu raidījumu izcīnīja ceturto vietu.

Kungu konkurencē sacensībām toni uzdeva Vadims Vasiļevskis, pirmajā metienā pārsniedzot 80 m atzīmi - 80,40. Vēlāk viņa rezultātu pārspēja Rolands Štrobinders - 80,68, Vasiļevskis aizmeta 82,46 m un pieteica pretenzijas uz pirmo vietu. Pēdējā - sestajā mēģinājumā latviešus pārspēja ukraiņis Romans Avramenko - 84,10 un ieguva kausu.

Kārtslēkšanā Mareks Ārents pārvarēja 5,21 m sasniedza personisko rekordu, ierindojoties otrā vietā. Uzvarēja Lūks Katss no Lielbritānijas - 5,36 m.

Pie galvenās balvas netika arī Poļina Jeļizarova, kas 3000 m kāvēkļu skrējienā ierindojās otrajā vietā - 9:56,91. Uzvarētāja baltkrie-

vieta Svetlana Kudiliča skrēja par astoņām sekundēm ātrāk.

400 m barjerskrējienā vīriešiem Latvijas pārstāvis Vladislavs Prosmickis finišēja ceturtajā pozīcijā - 52,57. 200 m skrējienā dāmām ceturta vietā ierindojās Laura Ikauniece - 24,63.

Citās disciplīnās, kuŗas "Rīgas kausi" netika izcīnīti, augstlēcējs Normunds Pūpols izcīnīja trešo (2,08), Elvijs Misāns 100 m sprintā - trešo (10,46), Gunta Latīševa-Čudare 400 m - otro (54,81), Pauls Ārents 800 m - trešo (1: 48,74), Jānis Mežītis 200 m - trešo vietu (21,92).

Pļaviņš/Šmēdiņš Pasaules kausa izcīnā iegūst bronzas medaļas

Brazīlijā notika Pasaules kausa izcīņas finālspēles pludmales volejbolā. Latviju šajā turnīrā pārstāvēja Londonas olimpisko spēļu bronzas medaļnieki Mārtiņš Pļaviņš un Jānis Šmēdiņš, lai gan šajā sezonā viņi nespēlēja vairs kopā. Pēc ilgām diskusijām Latvijas Volejbola federācija nolēma, ka Pasaules kausa izcīņas finālā spēlēs Pļaviņš/Šmēdiņš, jo turnīrā tiek pārstāvēta valsts, nevis atsevišķi dueti. Finālturnīrā piedalās desmit pludmales volejbola dueti divās grupās, pa divām spēcīgākajām vienībām no katras grupas iekļūs pusfinālā.

Turnīru mūsu pludmales volejbolisti iesāka ar uzvarām. Pirmajā spēlē Pļaviņš/Šmēdiņš ar 2:0 (22:20, 21:13) pārspēja Venecuēlas pārstāvjus Enrikesu un Čourio.

Otrā spēlē Latvijas duets pārlie-

cinoši ar 2:0 (21:18, 21:10) uzvarēja Šveices volejbolistus Ševaljē/Gabatūleru.

Trešajā spēlē cīņā par iekļūšanu finālā Latvijas sportisti līdzīgā sīvā cīņā ar rezultātu 0:2 (19:21, 20:22) piekāpās pašreizējiem ranga līderiem, amerikāņiem Džeikobam Gibam/Keisijam Patersonam.

Latvijas pludmales volejbolisti Mārtiņš Pļaviņš un Jānis Šmēdiņš svētdien izcīnīja trešo vietu Brazīlijā notiekošajās Pasaules kausa finālspēlēs.

Cīņā par **bronzas godalgām** ar ceturto numuru izliktie Latvijas sportisti pārspēja vāciešus Kaju Matisiku un Jonatanu Erdmanu, kuŗi bija izlikti ar trešo numuru, - 2:0 (21:18, 21:14).

Pret Turcijas vienību - neizšķirts

Gatavojoties pasaules futbola meistarsacīkšu kvalifikācijas turnīram, Latvijas vienība Vācijā, Duisburgā, aizvadīja pārbaudes spēli pret Turcijas izlasi. Iepriekšējā sacensībā pret Kataru tika piedzīvots zaudējums (1:3), tāpēc šoreiz vienību pastiprināja pieredzējušie spēlētāji Gorkss, Višņakovs, Gaurācs, Kļava.

Pirmajā puslaikā turki ar divām iesistajām bumbām Doroševa sargātajos vārtos izvirzījās vadībā - 2:0, un jau šķita, ka mūsu futbolisti atkal cietīs zaudējumu. Pēc pārtraukuma Latvijas izlasē notika vairākas spēlētāju maiņas, un izrādījās, ka trenera Aleksandra Starkova izvēle bijusi veiksmīga. Turki, ieguvuši divu vārtu pārsvaru, šķita zaudējuši modrību. Uz maiņu nākušie futbolisti mainīja spēles gaitu. Gaurācs atguva vienus vārtus, turki izvirzījās vadībā ar 3:1, taču Šabala ar diviem veiksmīgiem sitieniem rezultātu izlīdzināja - 3:3, un tā arī spēle beidzās. Šis neizšķirts pret spēcīgiem pretiniekiem vērtējams gandrīz kā uzvara, jo iepriekšējā mūsu izlases spēļu bilance neiepriecināja: pret Japānu - 0:3, Lichtenšteinu - 1:1, pret Kataru -

1:3. Pār trenera Starkova galvu bija savilkušies tumši mākoņi. Tāpēc bija nepieciešama saturīga spēle, lai vienība un treneris atgūtu ticību sev.

Latvijas un Bosnijas/Hercegovinas spēle notiks Rīgā 7. jūnijā.

*

Viens no Latvijas labākajiem futbolistiem **Aleksandrs Cauņa** otro reizi karjērā palīdzēja Maskavas CSKA vienībai uzvarēt Krievijas kausa izcīnā. Finālspēlē CSKA, kas šogad kļuva arī par valsts čempionvienību, pamatlaikā un papildlaikā cīnījās neizšķirti 1:1 ar Machačkalas *Anži* vienību, bet pēcspēles sitienu serijā bija pārāka ar 4:3.

Teniss

Latvijas tenisists Ernests Gulbis Francijas atklātā tenisa turnīra otrās kārtas spēlē četros setos zaudēja mājiniekam, Gaēlam Monfissam - 7:6, 4:6, 6:7, 2:6. Sacensība ritēja visai līdzvērtīgi, vienīgi pēdējā - ceturtajā setā Gulbis vairs nespēja atrast savu spēli, tāpēc francūža pārkums bija neapstrīdams. Pēc gūta savainojumu Monfiss pērn pasaules rangā no otrā desmita atkāpās uz otro simtu, taču šogad ir atguvis formu.

2008. gadā Gulbis spēlēja *French Open* ceturtdaļfinālā, bet tagad piecus gadus pēc kārtas šajā *Grand Slam* turnīrā Gulbis ne reizi nav ticis tālāk par otro kārtu. Par piedalīšanos turnīrā Gulbis nopelnīja 45 ieskaite punktus, taču tas neļaus viņam ievērojami uzlabot savu pozīciju pasaules rangā. Šobrīd Gulbis labāko tenisistu vērtējumā ir 40. vietā.

Jātnieku sports

Latvijas vadošie konkūra jātnieki Kristaps Neretnieks un Andis Vārna, startējot vienā no augsta prestiža Centrāleiropas zonas turnīriem *KAP Jumping Horse Show* Krievijā, Maskavā, izcīnīja sešas godalgotas vietas divos maršrutos.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

ANGLIJA

Londonā sestdien, **15. jūnijā**, no plkst. 17.00 līdz 21.00 „Victoria Embankment Gardens” estrādē (blakus „Embankment” apakšzemes stacijai) notiek **Latvijas Kultūras diena**. Piedalās Londonas Latviešu koris, Londonas Latviešu deju kopas „Londona dejo” un „Salinieki”, koklētāju ansamblis „Zapte” un folkloras kopa „Austrumkalns”. Rikotāji Latviešu studentu apvienība Lielbritānijā sadarībā ar Latviešu nacionālo padomi Lielbritānijā un Latvijas Republikas vēstniecību pateicas Sabiedrības integrācijas fondam par dāsno atbalstu.

DIEVKALPOJUMI

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V.Vāvere „Mūsmājās”, Priory Hill, Wols-ton, Coventry, CV8 3ZF, piektdien, **14. jūnijā**, plkst.15 Tautas sēru dievkalpojums. Aicināti pie-

dalīties Birminghamas, „Straumēnu”, Lesteras kopu locekļi.

LĪDSAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Halifaksā, 8 Lord Str., DVF namā, HX1 5AE, svētdien, **9. jūnijā**, plkst. 14, dievkalpojums ar Aizvesto piemiņas atceri.

Lidsā, Sv. Lūkas baznīcā, 9 Alma Rd., LS6 2AH, svētdien, **16. jūnijā**, plkst. 14 dievkalpojums ar Aizvesto piemiņas atceri.

ZIEMEĻANGLIJAS-BRADFORDAS DRAUDZE, māc. G. Putce

Bradfordā, Vācu baznīcā, 29 Great Horton Rd., BD7 1AA, svētdien, **16. jūnijā**, plkst.10.30 dievkalpojums ar Aizvesto piemiņas atceri.

Londonā, Zviedru baznīcā, 6-11 Harcourt St, W1H 4AG, svētdien, **9. jūnijā** plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldu.

Londonā, Sv. Džeimsa Piccadilly baznīcā, 197 Piccadilly

W1J 9LL, svētdien, **16. jūnijā**, plkst. 15 Aizvesto piemiņas dienas dievkalpojums. Sprediķo māc. Dr. Michael Bordeaux. Riko Baltiešu padome.

Rovfantā, Rovfantas muižā, RH10 4NG, svētdien, **30. jūnijā**, plkst. 11.30 dievkalpojums ar dievgaldu

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Minchenes Latviešu luterāņu draudzē svētdien, **16. jūnijā**, plkst. 15 Svētā Gara baznīcā: Heiliggeistkirche, Hugo Troendle Str. 53, München-Moosach, dievkalpojums ar dievgaldu. Dievkalpojumu vadīs mācītāja Dr. Ilze Kezberu-Härle, bērniem - svētdienas skolas nodarbība, pēc dievkalpojuma un svētdienas skolas - sadraudzības stunda tuvējā viesu namā. Miļi aicināti latvieši un vācu draugi no tuvienes un tālienes. **Bekhofas** latv. baznīcā (Am

Beckhof 44), **9. jūnijā** plkst. 14:30 dievkalpojums ar kristībām. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma kafijas galds draudzes namā.

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, Hohenzollernstr. 54, **30. jūnijā** plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galdā.

Ludvigshāfenā, Sv. Ludviķa baznīcā, St. Ludwig, Bismarck- un Wredestrasse krustojumā, svētdien, **16. jūnijā**, plkst. 15 paredzēts dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpos draudzes mācītājs archibiskaps Elmārs Ernsts Rozītis. Pēc dievkalpojuma azaidis groziņu veidā draudzes telpās.

ZVIEDRIJA

DIEVKALPOJUMI

Stokholmas latviešu draudze rīko Oikūmenisku Baltiešu 14. jūnija piemiņas dievkalpojumu piektdien, **14. jūnijā**, plkst. 18.

Šogad dievkalpojums būs SO-MU baznīcā (46. un 55. autobuss, Pils piestātne). Dievkalpojumā piedalās igauņu mācītājs Tiit Pädam, pareizticīgo archidiakons Nikolai Arbus, lietuviešu ticīgo pārstāvis, un prāveste Ieva Graufelde. Par mūzikālo kuplīnājumu rūpēsies Stokholmas latviešu kori Gaidas Rulles vadībā. "Mans nams būs lūgšanas nams visām tautām." Jes 56:7

Gēteborgas latviešu ev. lut. draudzes Aizvesto un upuru piemiņas dienas dievkalpojums Hāgas baznīcā (*Haga kyrkan*) **16. jūnijā** plkst. 14. Mācītājs Dr. Imants Alksnis. Pēc dievkalpojuma draudze ielūdz uz kafiju Hāgas draudzes telpās. Miļi gaidīti bērni, latvieši, kā arī viņu latviski nerunājošie draugi, cieņiņi, piederīgie. Katrā kafijas laikā plānots īss kultūras priekšnesums.